

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

SZERKESZTI: BUDAY BARNA

KIADJA AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

IV. ÉVFOLYAM

11—12. FÜZET

A GAZDA EGYENES ADÓI

ÍRTA:

SZILARD FERENC DR.

A KODOLÁNYI-FÉLE IRODALMI
ALAPÍTVÁNYBÓL DÍJAZOTT MŰ

BUDAPEST

"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1913

121

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

A MEZŐGAZDASÁGI ISMERETEKET
NÉPSZERUSÍTÓ FÜZETES VÁLLALAT

Megjelenik havonta egyszer.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz.
("Pátria" r.-t.)

Előfizetési ára egy évre 5 kor.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.
(Köztelek)

Egyszerű füzet ára 50 fillér, kettős füzet ára 1 korona.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára“-ban havonként egy, esetleg két füzet fog megjelenni, minden füzet egy önálló szakművet alkot. A kiadványok felölelik a földművelés, a növénytermesztés, az állattenyésztés, az értékesítés és a kisegítő gazdasági ismeretek összes fontosabb kérdéseit. Minden művet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalata által felkért kiváló szakférfiak írnak meg. A „Köztelek Olcsó Könyvtára“ főmunkatársai a „Köztelek“ lap rovatvezetői. A kiadandó művek felölelik a modern ismereteket, mégis olyan előadási modorban, melyet az egyszerű kisgazdák is tökéletesen megérthetnek.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára“-ban megjelenő összes kiadványokra előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj egy évre (1—12. számú füzetre) 5 korona.

Előfizetési díj az egész öt évre _ _ _ _ _ 25 korona.

Az előfizetők évente 12 füzetet kapnak díjmentes postai szállítással. Öt év múlva az előfizető nélkülözhetetlen gazdasági könyvtárhoz jut, mely középirtokosok, bérlők, kisgazdák, gazdatisztek és gazdasági tanítók céljának teljesen megfelel.

“Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek.)

A GAZDA EGYENES ADÓI

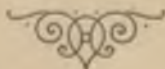
ÍRTA

SZILÁRD FERENC DR.

KIADJA

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

A KODOLÁNYI-FÉLE IRODALMI ALAPÍTVÁNYBÓL
DÍJAZOTT MŰ

BUDAPEST

"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1913

MAGYAR AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

ELŐSZÓ.

Nyomban az 1909. évi új adótörvények szentesítése után „Adóügyi tanácsadó” címmel egy kis kátét juttattunk olvasóközönségünk kezébe azzal a rendeltetéssel, hogy ez az új adótörvények szövevényeiben hasznos útmutatásul szolgáljon. Azóta az adóreform ügye sokszoros átalakuláson ment keresztül és az egyes törvényes rendelkezések lényeges módosítást szenvedtek, nevezetesen az 1912. évi LIII. t.-cz. folytán és az egyes adótörvényekhez kiadott végrehajtási utasítások intézkedései következtében. Az útmutatóban foglaltak ily módon elévültek, még mielőtt az összes új adótörvények életbeléptek volna. Maga az életbeléptetés is oly szakaszosan és annyi módosítás között megy végbe, hogy különös éber figyelemmel lehet csak megkülönböztetni a törvényeknek már hatályban lévő részét azoktól a részekről, amelyeknek a hatálya egyelőre fel van függesztve. Ily körülmények között nagy szükség volt a munka átdolgozására oly célból, hogy az érvényben lévő rendelkezéseket ismertessük meg olvasóinkkal. Ezt a célt szolgálja ez a könyv. A kitűzött célnak elérése azonban csak úgy volt biztosítható, hogy a felvett anyagot és így a könyv terjedelmét jelentékenyen gyarapítanunk kellett. Reméljük, hogy ez csak arra fog szolgálni, hogy olvasóink minél alaposabb tájékozást meríthessenek könyvünk olvasásából.

Budapesten, 1913. évi január hóban.

A szerző.

Az egyenes adók kezelésének általános szabályai.

Az egyenes adók fajai és a hatóságok.

A gazdákat közelebbről érdeklő állami egyenes adók a következők: a földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, általános kereseti adó, a jövedelmi adó, az országos beteg-ápolási póttadó, a vadászati adó, a fegyveradó és a hadmentességi díj.

Az egyenes adókat a törvényhatóságok (megyék), a községek (városok), a kir. adóhivatalok és az adókető bizottságok közreműködésével a kir. pénzügyigazgatóságok kezelik. Egyenes adó ügyekben a pénzügyigazgatóságok az állami közigazgatást az 1889. évi XXVIII. és az 1909. évi XI. t.-cikkek rendelkezései alapján gyakorolják. Ugyanezen teendőket Budapest területén a kir. adófelügyelő intézi. Az adóketés előmunkálatait a községek a pénzügyigazgatóságnak és a főszolgabíráknak felügyelete alatt saját közegeik által teljesítik.

Az egyenes adók ketése.

Az egyenes adókat egyénenként a községi közegek, a pénzügyigazgatóságok és az adókető bizottságok vetik ki, jelesül:

1. a földadót, házadót és fegyveradót a községi közegek;
2. a tőkekamat- és járadékadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti és jövedelemadójt és a hadmentességi díjat a kir. pénzügyigazgatóságok;
3. az általános kereseti adót és a jövedelemadót az 1909. évi IX. és X. törvénycikkek értelmében az adókető bizottságok.

A kivetési eljárást az egyes adónemekről szóló külön törvények szabályozzák.

A pénzügyigazgatóságok hatásköre.

A pénzügyigazgatóságok működési köre az egyenes adók kivetése, az adómentességek és az adóelengedések megállapítása körül a következő:

1. megindítják évenként a pénzügyminisztertől vett rendelet alapján az egyenes adók kivetésére vonatkozó előmunkálatokat, az adókötelezettek és az adótárgyak összeírását a jövedelemadóról szóló törvény 32. és 33. §-aihoz képest, továbbá az egyenes adónemek kirovására szükséges kötelező bevallások gyűjtését és egyéb kivetési adatok beszerzését;

2. kivetik évenként:

a) sommásan és községenként a földadót;

b) tételenként és egyénekenként a tőkekamat- és járadékadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti és jövedelemadóját, valamint a hadmentességi díjat és esetenként

c) a szállítási adót;

d) a levonás után beszedett tőkekamat- és járadékadót és annak helyességét ellenőrzi;

3. intézkednek az iránt, hogy a földadónak, házadónak és a fegyveradónak egyénekenkénti kivetését a kivetésre illetékes községi (városi) közegek a fennálló törvények értelmében évenként teljesítsék és az ingatlanok adóira nézve a szavatosságot alkalmazzák;

4. eljárnak a fegyveradó és a vadászati adó kivetésének és beszedésének ellenőrzésében s az ezen adónemekre vonatkozó felszólamlások és észrevételek elintézésében az 1883. évi XXIII. t.-cz. rendelkezéseihez képest;

5. megállapítják a fennálló törvények értelmében a földadóra, házadóra, az általános kereseti adóra és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójára

nézve járó ideiglenes adómentességeket, a mennyiben azoknak megállapítását a törvény a pénzügyminiszternek fenn nem tartja;

6. megállapítják az adóelengedéseket:

a) a föld- és házadónál elemi csapások által okozott károk esetében;

b) az általános kereseti adónál az erről szóló törvény 11. §-ához képest;

7. teljesítik az 1885. évi XXII. t.-cz. 2. §-ában a föladó-nyilvántartási biztosok (a kolozsvári kataszteri igazgatóság) számára megállapított teendőket;

8. ellenőrzik a házadókataszter nyilvántartását és ellátják általános házbéradó alá eső helyeken a bejelentett lak-üresedés következtében tartandó helyszíni szemléket, továbbá a házadóról szóló törvény 5—6., 44. és 51. §-aiból folyó helyszíni vizsgálatokat; végül döntenek a magasabb házadó alá tartozandóság kérdésében a házadótörvény 12. §-ához képest.

Ezenkívül a pénzügyigazgatóságok rendelik el az egyenes adótartozás összegének helyesbítését, illetőleg leírását és a mennyiben a tartozás már befizettetett volna, az illetéktelenül befizetett összegnek visszafizetését, az adó hibás kiszámítása, az adótárgy hiánya, annak megszűnése, vagy ugyanazon adótárgy többszörös megadóztatása esetén, továbbá oly esetekben, midőn az adó nem a valódi adókötelezettre vettetett ki, vagy az adókötelezettség megszűnt.

Ugyancsak a pénzügyigazgatóságok hatáskörébe tartozik elrendelni:

a) a közadók és azok módjára beszedendő kincstári követelések telekkönyvi törlését, ha a bekebelezett követelés megszűnt;

b) az elévült egyenes adók és azok módjára beszedendő kincstári követelések leírását;

c) árveréseknél vagy csődöknél illetéktelenül felvett összegek visszafizetését;

d) az adózók tartozásának egyénenkénti leszámolását.

A pénzügyigazgatóságok engedélyezik:

a) a folyó adókra nézve a fizetési halasztásokat;

b) határoznak az ideiglenes házadómentességek körül fölmerült igazolási kérelmek fölött;

c) a kincstári követelések behajtásával megbízott közegeknek a végrehajtási lépések körül előforduló szabályellenes eljárása ellen benyújtott panaszok felett;

d) a végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelmek felett.

Elmarasztalják az adózókat ama költségek viselésében, a melyek az 1909. évi VI. t.-cz. 51. §-a, az 1909. évi VIII. t.-cz. 28. §-a és az 1912. LIII. t.-cz. 21., 26. és 27. §-ai szerint a felet terhelik, szintúgy a törvény szerinti bírságokban.

Végül ellenőrzik a községek közegeit és a főszolgabírákat mindazon teendőkben, a miket az egyes adónemek kivetése, a kivetési adatok gyűjtése, az egyenes adók könyvelése, nyilvántartása, beszédése és behajtása körül teljesíteni tartoznak.

Fellebbezési hatóságok egyenes adó ügyekben.

Fellebbezési hatóságok:

1. az *adófelszámolási bizottság* az adókető bizottságnak az általános kereseti adóra és a jövedelemadóra vonatkozólag hozott véghatározataira nézve, továbbá ugyanezen adónemeket illetőleg a pénzügyigazgatóságnak az 1909. évi IX. t.-cz. 57. §-a és az 1909. évi X. t.-cz. 63. §-ának 2. pontja alapján hozott véghatározataira nézve. Ezen utóbbiak azok az esetek, a mikor az általános kereseti adót különös okból a pénzügyigazgatóság veti ki, vagy a midőn a jövedelemadónál a pénzügyigazgatóság pótkivetést eszközöl.

2. A *közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága* határoz mint fellebbezési hatóság a kivetett földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, nyilvános számadásra kötelezett

vállalatok kereseti adója és jövedelemadója, a fegyveradó és a hadmentességi díj jogosságára és mérvére nézve. Ugyanaz a bizottság határoz az 1912. évi LIII. t.-cz. §-ának 2. b)—f) pontjaiban felsorolt különleges okokból felmerülő fellebbezések tárgyában.

3. A *pénzügyminiszter* gyakorolja a fellebbezési hatóságot a pénzügyigazgatóságnak minden oly határozatára nézve, a mely ellen a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához intézendő fellebbezésnek, illetve az 1896. évi XXVI. t.-cz. értelmében közvetlenül a közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak nincs helye.

A fellebbezés módja és ideje.

Az általános kereseti adó és a jövedelemadó ellen irányuló fellebbezések beadására, a fellebbezési határidőre s általában az egész jogorvoslati eljárásra nézve a követendő szabályokat ezen adónemek tárgyalásánál alább részletesen előadjuk, itt tehát elég, ha erre utalunk.

A *közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága* elé tartozó fellebbezések tekintetében az 1909. évi XI. t.-cz. a következőket rendeli:

Az adóügyi bizottságnak elnöke a közigazgatási bizottság elnöke, tagjai pedig a pénzügyigazgató vagy annak helyettese, az alispán vagy annak helyettese, a tisztí főügyész s a közigazgatási bizottság választott tagjai közül évenként a közigazgatási bizottság által kiküldendő négy rendes és két póttag.

Előadóként minden ügyben a pénzügyigazgató vagy helyettese működik, szavazati joggal azonban nem bír.

A fellebbezés rendszerint a pénzügyigazgatóságnál, a közigazgatási bizottságnál, illetőleg ennek adóügyi bizottságánál vagy a községi előljáróságnál nyújtandó be rendszerint írásban, de a községi előljáróságnál, valamint a pénzügyigazgatóságnál szóbelileg is előterjeszthető. A szóbeli fellebbezést a hatóság díjtalanul foglalja jegyőkönyvbe.

A fellebbezés

a) ha kivetés ellen irányul, az adóívnek kézbesítését vagy a megkísérlett kézbesítést;

b) pótkivetés esetén az erről szóló végzésnek, egyéb esetekben pedig a pénzügyigazgatóság határozatának kézbesítését, végül

c) adóelengedések esetében a leírási jegyzéknek közszemlére történt kitételét követő 15 nap alatt nyújtandó be.

A fellebbezésnek halasztó hatálya nincs.

A fellebbezési határidő, ha utolsó napja vasárnapra, vagy Gergely-naptár szerinti, avagy nemzeti ünnepre esik, a legközelebbi köznapon jár le.

A posta útján beérkezett fellebbezések benyújtásának napjául a postára adás napja vétetik.

A pénzügyigazgatóság az elkésve beadott fellebbezéseket visszautasítja. A kellő időben beadott fellebbezést visszautasító végzés ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál beadandó felfolyamodásnak, ha pedig a fél el nem hárítható akadály miatt késett el, igazolási kérelemnek van helye. Az igazolási kérelem az érdemleges fellebbezéssel együtt az elmulasztott határidő utolsó napját követő 15 nap alatt szintén a pénzügyigazgatóságnál nyújtandó be.

Ha az adóügyi bizottság a felfolyamodásnak vagy igazolási kérelemnek helyet nem ad, a fellebbezést tárgyalás nélkül visszautasítja; ellenkező esetben nyomban letárgyalja.

A fellebbezések elbírálásánál az adóügyi bizottság az ügyet belátása szerint megvizsgálhatja, tanúkat és szakértőket hallgathat meg, helyszíni szemlét és könyvvizsgálatot tarthat.

A *pénzügyminiszter* döntése alá tartozó fellebbezések tekintetében ugyancsak a szabályok megfelelően alkalmazandók.

Panasz a kir. közigazgatási bírósághoz.

A közigazgatási bizottság adóügyi bizottságának vég-határozatai ellen, nemkülönben a közigazgatási bizottság-nak határozatai ellen is, azokban az esetekben, a melyekben az 1896. évi XXVI. t.-cz. vagy más törvény panaszjogot biztosít, a közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak, egyéb esetekben pedig a pénzügyminiszterhez intézhető fellebbezésnek van helye.

A közigazgatási bírósághoz intézendő panaszokra nézve az 1896. évi XXVI. t.-cz. rendelkezései az irányadók. A panaszt a tényállás és a kérelem előadása mellett írásban kell a közigazgatási bizottságnál benyújtani.

A panasznak halasztó hatálya nincs.

Az egyenes adók könyvelése és nyilvántartása.

Az egyenes adókat könyvelik és nyilvántartják:

- a) egyénenként a községi vagy körjegyzők, a községi és városi adóhivatalok;
- b) községenként a kir. adóhivatalok;
- c) adóhivatalonként és törvényhatóságonként a kir. pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségek.

A község minden önállóan adózó részére az adófőkönyv alapján évenként adóívet állít ki, melynek egyik oldala adónemenként a kivetést, továbbá a törlést és szaporodást, másik oldala pedig a túlfizetést és a lerovást foglalja magában.

Az adóíveket kis- és nagyközségekben a község pecsétje alatt a bíró és a jegyző, városokban a városi adóhivatalok állítják ki. Az adóívek minden évben az érdekelt adózónak kézbesítendőek.

A kir. adóhivatal a közvetlen adófizetők tartozásairól községenként elkülönítve állítja ki az adóívet és kézbesítés végett a község előljáróságához küldi.

Esedékesség, késedelmi kamat, fizetési halasztás.

Az együtt könyvelt egyenes adók, vagyis a földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti és jövedelemadója, az általános kereseti adó és a jövedelemadó négy egyenlő részben és pedig minden évnegyed első napján, tehát január, április, július és október 1-én esedékesek és az illető évnegyed közepéig fizetendők.*

Addig, míg a folyó évre történt adókimutatás eredménye az adózó adókönyvébe bejegyezve nincsen, az évnegyedi részletek a megelőző évi adókirovás szerint fizetendők. A netáni különbözözetek az adóív kiállítását követő részletfizetés alkalmával egyenlítettők ki.

Részletfizetések mindig elfogadandók.

Az adóba semmi más természetű követelés be nem számítható.

A ki a megállapított fizetési határidő leteltéig tartozását le nem rója, az évnegyed kezdetétől a befizetés napjáig járó 5%-os késedelmi kamatot fizet. Levonás alá eső adóknál és a fegyveradónál késedelmi kamat nincs.

Az egyenes adók fizetendők:

1. a kis- és nagyközségek, a rendezett tanácsú és a törvényhatósági joggal felruházott városok, továbbá a közbirtokosságok, a volt úrbéri közösségek, a vagyonközösségek, a horvát-szlavonországi földközösségek (ide értve Túrmező nemes község földközösségét is) által, az adóösszeg mennyiségére való tekintet nélkül, a kir. adóhivatalnál;

2. más adózók által:

a) kis- és nagyközségekben, a mennyiben évi adótartozásuk 200 K-nál kevesebb, a községnél (községi adóhivatalnál); a mennyiben pedig évi adótartozásuk a 200 K-t

---

* A hadmentességi díjra, a fegyver- és vadászati adóra vonatkozó eltérő rendelkezéseket alább fogjuk látni.

eléri, vagy azt meghaladja, az illető kir. adóhivatalnál (közvetlen fizetők);

b) rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, az adótartozás mennyiségére való tekintet nélkül, a városi adóhivatalnál.

A közvetlen fizetők hadmentességi díjtartozásukat szintén a kir. adóhivatalnál (állampénztárnál) fizetik.

Annak megítélésére, hogy az adózó a községnél vagy a kir. adóhivatalnál fizetők sorába tartozik-e:

a) azon adózókra nézve, a kik már a megelőző évben az illető községben voltak megadóztatva, a megelőző évben kivetett adó;

b) az újonnan belépő adózókra nézve pedig a folyó évben kivetett adó mérvadó.

Az adót beszedik és az adó fizetésének megtörténtét az átvett összegnek beírása és neveik bejegyzése mellett az adóívben jogérvényesen igazolják:

a) kisközségekben a pénztárnok és a körjegyző, illetőleg ott, hol pénztárnok nincs, a bíró és a körjegyző, a ki e célra községeit mentől gyakrabban bejárni és megjelenéséről azokat előre értesíteni köteles s a ki a napló helyes vezetéseért és a késedelmi kamatok, valamint az adóbehajtási illetékek helyes kiszámításáért is felelős;

b) nagyközségekben a bíró (pénztárnok) és a jegyző; ha azonban a községnek pénztárnoka és ellenőre van, a pénztárnok és az ellenőr, mely esetben a jegyző csak a késedelmi kamatok helyes kiszámításánál segédkezik;

c) a Horvát-Szlavonországok területén fekvő közigazgatási községekben a községi előljáró és a pénztárnok;

d) rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi adóhivatal pénztárnoka és ellenőre;

e) királyi adóhivataloknál (állampénztáraknál) a pénztárnok és ellenőr.

Az adó átvételére jogosított tisztviselők nevei és aláírásai

a hivatali helyiségnek valamely szembeötlő helyére kifüggesztendő hirdetmény útján a közönség tudomására hozandók.

A kik adójukat a kir. adóhivatalnál (állampénztárnál) közvetlenül fizetik, a posta útján is beküldhetik adójukat a kir. adóhivatalhoz; az ily küldemények után járó postadíjakat azonban ők tartoznak fizetni.

A kir. adóhivatal címére postán átolvasva feladott adóösszegekről kiállított szabályszerű postai vevény az adófizető részére nyugtául szolgál mindaddig, míg a befizetés a kir. adóhivatal által hivatalosan nem nyugtattatik.

Az adózók adófizetési halasztást rendszerint nem igényelhetnek.

A folyó adókra nézve azonban az esetben, ha az adózó időleges fizetéseképtelenségét igazolja s a kincstár érdeke veszélyeztetve nincs, fizetési halasztás engedélyezendő, de csakis félévi idő tartamára és nem az illető adóév végén túl.

Ez iránt a kir. pénzügyigazgatósághoz lehet folyamodni, melynek végzése 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez fellebbezhető.

Rendkívüli esetekben a pénzügyminiszter, illetve a pénzügyminiszter felhatalmazása alapján a kir. pénzügyigazgatóság (kir. adófelügyelő) mind a folyó adóra, mind a hátralékokra nézve az év végén túl is terjedhető fizetési halasztást adhat; oly esetben pedig, midőn valamely község adózói (ideértve a közvetlen fizetőket is) az őket ért elemi csapás folytán felszaporodott adóhátralékaikat egy év alatt lefizetni nem képesek, ama község összes adózóinak, a törvényhatóság közigazgatási bizottságának meghallgatása után, a pénzügyminiszter több évre terjedő fizetési halasztást engedélyezhet.

Fizetési halasztás esetén a késedelmi kamat fizetendő s a hátralék szükség esetén telekkönyvi bekebelezés vagy zálogolás által bármikor biztosítható.

Végrehajtási eljárás.

Az adófizetésben való késedelem esetén először következik az intés. Ezt a közvetlen adófizetők írásban kapják, a közvetett adófizetőknek szokásos módon hirdetik ki. A kik hátralékaikat az intésben kitűzött határidő alatt sem fizetik le, azok ellen zálogolási eljárásnak van helye. A végrehajtó a végrehajtást szenvedő adózónak ingó javait a zálogolási jegyzőkönyvbe vezeti be. Ha oly ingók foglaltatnak le, a melyek nem az adózó tulajdonát képezik, az ingók tulajdonosának jogában áll a foglalástól számított 15 nap alatt a rendes bíróságnál igénykeresetet indítani.

Ha igénykereset nincs és az adózó nem tett kötelezettségének eleget, 15 napi határidő lejárta után kitűzik az ingókra az árverést, a melyen a lefoglalt ingók, ha értékük 100 koronán alul van, becsértéken alul is eladhatók. A végrehajtási eljárás fejében adóbehajtási illeték jár és pedig 2 fillér minden korona után, de csak ha a zálogolás foganatosított; további 3 fillér a befolyt összeg minden koronája után a megtartott árverés költsége fejében.

Az adóhátralékokat a kincstár javára telekkönyvileg is bekebelezik. Ezen zálogjogi bekebelezés a tartozás kifizetése esetén hivatalból törlendő. Ha az adóhátralékosnak ingói elegendő fedezetet nem nyújtanak, a végrehajtást ingatlanára folytatják és az ingatlanra vezetendő ezen eljárás foganatosítása végett a pénzügyigazgatóság a telekkönyvi hatóságot keresi meg, mely utóbbi a végrehajtási törvény rendelkezései szerint jár el.

Elévülés.

Ha az adót nem vetik ki öt év alatt azon naptól számítva, a mikor az adótárgy vagy az adóköteles jövedelem keletkezett, vagy a jövedelemadónál és a hadmentességi díjnál az adókötelezettség beállott, az adókövetelés elévül. A kivetett adó a kivetés évétől számítva szintén öt év alatt évül el, ha ezen idő alatt írásbeli intés, zálogolás,

vagy telekkönyvi bekebelezés nem történt. Ha ilyen történt, ez az elévülést félbeszakítja.

Az adóköteles feleknek a tévesen befizetett, vagy jogellenesen beszedett adók visszakövetelése tekintetében támasztható igénye szintén a befizetéstől számított öt év alatt évül el.

Szavatosság az adókért.

A közös háztartásban lévők a terhükre kivetett *jövedelemadóért* egyetemleg szavatolnak. Egyetemleg szavatolnak a *közös háztartásban* élő házastársak a terhükre kivetett *tőkekamat- és járadékadóért és általános kereseti adóért*; az örökösök a hagyatékot terhelő adókért örökrészük erejéig; a vagyonközösségben levők és a nem önjogú, vagy jogi személyek törvényes képviselői a tőkekamatadóért, a közös üzlettársak a közös üzlet után kivetett adókért; a közös birtokosok a közös ingatlan után kivetett adókért.

A ki ingatlan tulajdont élők között való átruházás útján megszerez, felel az átruházás előtt esedékessé vált mindazokért az adókért, a melyek az átruházott ingatlant közvetlenül, vagy telekkönyvi bekebelezés alapján terhelik.

A kir. adóhivatalok és a községi jegyzők kötelesek a fél kívánatára az átruházott ingatlant terhelő közadórtározásokról bizonyítványt kiadni. E bizonyítvány birtokában a szerző fél csak a bizonyítványban kimutatott összeg erejéig felelős az addig lejárt adókért. Más esetben a szerző fél az átruházás évének lejártáig esedékessé vált és az ingatlant közvetlenül terhelő összes hátralékos köztartozásokért felel.

Büntető határozatok.

Az adótörvények és szabályok ellen irányuló azok a kihágások (jövedéki kihágások), melyek bírói úton üldözendők, az egyes adónemekre és jövedékekre nézve fennálló törvények és szabályok szerint büntetettek.

A mennyiben valamely pénzügyi kihágásra, vagy a kihágás büntetésének mérvére nézve külön törvény vagy szabály határozottan nem intézkednék:

a) a kincstár szándékos megrövidítésének, megkárosításának, az adóköteles jövedelmek vagy adótárgyak szándékos eltitkolásának cselekménye bírói úton megtorlandó kihágást képez;

b) az elkövetett kihágásnak megtorlása fejében kiszabandó pénzbüntetés 1—8-szor annyi, mint azon összeg, melylyel a kincstár megkárosított.

Kárösszegnek véteik az az összeg, melyet a közadók kivetésére a törvény által illetékesnek ismert közegek jogérvényesen megállapítottak.

Ha ezen összeg nem tudatik, a pénzbüntetés 10—1000 korona.

Az a kihágás, a melyért a tettes, vagy részes a vétkes cselekmény elkövetésének, vagy a vétkes mulasztásnak napjától számított három év alatt kérdőre nem vonatott, elévül.

A kincstár megkárosítására irányzott kihágások bírói eljárás útján fenytendők meg.

A pénzügyi hatóságok hatásköréhez tartozik: a tényállás felderítése, a vizsgálat megejtése és a kárösszeg meghatározása után az elővizsgálat folyama alatt a kárösszeg erejéig a biztosítási végrehajtást elrendelni és a közigazgatási hatóságok által a közadók biztosítása iránt fennálló szabályok értelmében foganatosíttatni.

A vizsgálat által megállapított kihágások büntetésére nézve illetékesek az 1871 : LXXI., illetőleg az 1873 : XXXIX. t.-cz. alapján erre felhatalmazott kir. törvényszékek, Horvát-Szlavonországokban pedig az 1871. évi LXIV. t.-cz. alapján fennálló pénzügyi törvényszékek. Illetőségük kiterjed mindazon ügyekre, melyeknek tárgyát az egyenes és közvetett adókra, jövedékekre, fogyasztási adókra és illetékekre vonatkozó törvények megsértése képezi, a mennyiben a törvénysértés büntetést von maga után.

Kihágások eseteiben, ha a fél eleget tesz a szabályszerű feltételeknek, enyhítő körülmények felhozása mellett kérheti a vizsgáló hatóságnál a vizsgálat megszüntetését,

melyet ezen hatóság elrendelhet; ellenkező esetben az ügy további tárgyalás végett a pénzügyi bíraskodással felruházott illető törvényszékhez átteendő.

A pénzügyi bíraskodással felruházott első folyamodású törvényszék minden egyes esetben a felett határoz: van-e a fennforgó kihágási ügyben az *államkincstár megrövidítését célzó szándék*? Ha ilyen meg nem állapítható, a felet a vád alól felmenti.

Pénzügyöröknek a bíróság előtt — hivatalos esküjükre hivatkozva — tett vallomásaik azokban az ügyekben, melyeknek állítása hatáskörükbe tartozik, mindaddig bizonyító erővel bírnak, míg a vallomások helyessége ellenadatokkal megingatva nem lesz.

Mind az államkincstár, mind a panaszos fél az első folyamodású törvényszék határozata ellen, birtokon belül, az ítélet kézbesítését követő 15 nap alatt fellebbezéssel élhet.

A fellebbezés a kir. ítélőtáblához, illetőleg Horvát-Szlavonországok területén a pénzügyi feltörvényszékhez intézendő, mely másodfokulag és véglegesen határoz. Ítélete a kézbesítéstől számítandó 30 nap eltelte után végrehajtandó.

Ha a jogérvényes ítélettel kiszabott pénzbüntetés az elmarasztalttól egészben vagy részben behajtható nem volna, vagy pedig ennek behajtása csakis az elmarasztalt minden ingatlanainak eladása által úgy lenne eszközölhető, hogy ennek folytán az elmarasztalt végelszegényedése következne be, a pénzbüntetés helyett:

a) ha a pénzbüntetés 600 koronát meg nem halad, elzárás (1879:XL. t.-cz. 15. §-ának 1. pontja);

b) ha a pénzbüntetés 600 koronát meghalad, fogház (1878:V. t.-cz. 20. §-ának 5. pontja) alkalmazandó aképen, hogy minden be nem hajtott 10 korona után egy-egy napi elzárás, illetve fogház esnék.

Jogérvényes ítélettel kiszabott pénzbüntetéseknek részben vagy egészben elengedését, a fél indokolt kérelmére a pénzügyminiszter Ő Felsége a királynak ajánlhatja.

Az egyenes adónemek külön ismertetése.

A földadó.

A földadónak tárgya minden gazdaságilag használható földterület, habár tényleg más célra fordítják is azt.

Földadó alá nem esnek: *a)* a gazdaságilag nem használható és nem művelhető területek; pl.: terméketlen homokbuczkák, kősziklák, vízmosások, vízzel borított területek stb.; *b)* a közutak, állandó dülőutak, utcák és közterek; *c)* beépített háztelkek, udvarok és majorterek; *d)* szállításra (pl. hajózásra) használható és vízművekre (pl. öntözésre vagy malmok hajtására) szolgáló csatornák; *e)* a vízjogi törvények oltalma alá helyezett védőtöltések és csatornák; *f)* a temetők, felhagyásuk után is 50 évig; *g)* az országos vagy közhatósági kezelés alatt álló olyan kertek, a melyek tudományos, közhasznú vagy jótékony intézetek céljaira közvetlenül szolgálnak; *h)* a közhatóságok, vagy gazdasági, erdészeti és más hasonló célú egyesületek által köz-célokra, nem pedig kereskedelemre fönntartott, úgyszintén tanítási célokra szolgáló fa- és szőlőiskolák; *i)* tavak, folyók, mocsarak nádas nélkül; *k)* kavics- és homok-zátonyok.

Ideiglenes adómentességek.

Ideiglenesen adómentesek: *a)* azok a földterületek, a melyek az 1875. évi VII. t.-cz. alapján történt adókimutatás-kor földadó tárgyai még nem voltak és utóbb csak rendkívüli költséggel váltak gazdaságilag használhatókká, ettől az időponttól fogva 15 évig; (ez az adómentesség indokolt esetekben meghosszabbítható), (1881. évi XLII. t.-cz. 1—4. §§-ai); *b)* erdősítések, a másnemű művelésre tartósan nem használható területeken, jelesül: futóhomokon, köves

vagy vízmosásos szántóföldeken, vagy legelőkön, erdei kopár tisztásokon, az erdősítés befejezésétől kezdve, annak nehézségéhez és költségéhez mérten 20—40 évig, mely idő letelte után az ilyen területek akkori minőségük szerint adó alá esnek, azonban a letarolt erdőtalaj újrafásításával ez a kedvezmény nem jár; *c*) tűz által megkárosított vagy elpusztult erdők, a kár nagyságához képest, ha azokat a területeket a birtokosok tovább is erdő gyanánt kezelik, illetőleg újra befásítják, az erdősítés nehézségéhez, költségéhez és a fanemekhez képest, 8—40 évre; *d*) új telepítvényeknél a telepítvényhez tartozó földek, ha a telep legalább 50 családból áll: hat évre, ha 50-nél kevesebb, de legalább 10 családból áll: három évre; *e*) azok a szőlőterületek a beültetéstől hat évre: 1. melyeken a tőkék kivestek vagy rendes forgón kívül kivágattak és melyeket a talaj megforgatása után újból beültetnek; 2. melyeket filloxeramentességet biztosító homokterületeken létesítenek, (1883: XVII. t.-cz. 9. §-a); 3. melyeket amerikai (direktermő) szőlővesszőkkel ültetnek be, tekintet nélkül arra, hogy milyen művelési ág alá tartoztak, (1891. évi I. t.-cz. 2. §-a); továbbá a beültetéstől számított tíz évre; 4. melyeket a filloxera rovar pusztítása folytán kiirtottak, tekintet nélkül arra, vajjon jelenleg parlagon hevernek-e, vagy időközben más művelési ág alá vonták-e, ha szőlővel újból beültetik (1891: I. 1. §-a); 5. melyeket kizárólag amerikai alanyba ojtott európai szőlőfajokkal, valamint az olyanok is, melyeket amerikai (direktermő) vagy vad szőlővesszőkkel ültetnek be s európai szőlőfajokkal utólag ojtanak be; végül 6. melyeket elárasztásra rendeztek be (1891: IX. 2. §.); *f*) a földművelési minisztérium által védőerdőknek kijelölt területek, a befásítás nehézségeihez és költségeihez mérten esetről-esetre megállapított időre. (1879: XXXI. 2. §.)

A változást, a melyen az adómentesség alapszik, bekövetkezésétől számítandó egy év alatt kell bejelenteni,

ellenkező esetben a mentességhez való igény elvész. Az adómentesség a változást követő évvel kezdődik. Az adómentességet a pénzügyigazgatóság helyszíni eljárása alapján és ennek javaslatára a pénzügyminiszter engedélyezi.

Földadókataszter.

A földadó alapját a gazdaságilag használható földterületeknek a kataszterben meghatározott tiszta jövedelme képezi. Földadó kataszterünk az 1875. évi VII. t.-cikken nyugszik. Ezen törvény szerint a kataszteri tiszta jövedelem a földnek tiszta hozadéka és ezalatt a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető középtermésnek értékét kell érteni, levonván ebből a gazdálkodás rendes költségeit. A földbirtokkal összekötött jogokat, pl. a vadászati és halászati jogot, úgyszintén a földbirtoknak valamely iparággal, pl. szeszgyártással való gazdasági összefüggését ezen tiszta hozadék kiszámításánál figyelmen kívül hagyták, de nem vették figyelembe a földbirtokon fekvő terheket sem. A tiszta hozadékot, illetőleg a kataszteri tiszta jövedelmet hét művelési ág és legfeljebb nyolcz minőségi osztály szerint becslés útján nyomozták ki. A hét művelési ág a következő: 1. szántó föld, 2. kert, 3. rét (kaszáló), 4. szőlő, 5. legelő, 6. erdő és 7. nádas.

Rendszerint minden egyes becslő járásra egy tiszta jövedelmi fokozat készítettett, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető minőségű osztálynak holdankénti tiszta jövedelmét. A hol egy becslő járásra ugyanazon tiszta jövedelmi fokozat czélszerűen nem volt alkalmazható, a becslő járás több osztályozási vidékre osztatott fel és ezek mindenikében külön osztályozás alapján külön tiszta jövedelmi fokozat készítettett. Minden művelési ágban annyi osztályt állítottak föl, a mennyi a viszonyokhoz képest szükséges volt. Az osztályok jelzése végett művelési áganként az osztály jellegét leginkább kitüntető mintaterkek jelöltettek ki oly számban, hogy minden község határában

az ott előforduló osztályok legalább egy mintatér által legyenek képviselve.

A kataszteri térképen feltüntetett minden egyes földrészletre nézve a művelési ág és a minőségi osztály megállapíttatván, ezeknek megfelelően a kataszteri tiszta jövedelem is minden egyes részletre külön ki lett tüntetve s ezeket az adatokat az egyéni birtokívekbe vezették. Az egyéni birtokív tehát az az alapkimutatás, a melynek segítségével a földadónak egyéni kivetése végbe megy.

A földadó revíziója.

Legújabbán az 1909. évi V. t.-cikk alapján földadó ügyünk nagy átalakuláson ment keresztül. A nevezett törvényben a törvényhozás a földadókataszter kiigazítását rendelte el és többféle lényeges újítást léptetett életbe. Először is elrendelte a művelési ágakban beállott állandó jellegű változásoknak a kataszteri munkálatokban való keresztülvezetését; másodsor gondoskodott arról, hogy a művelési ágakban a jövőben beálló változások állandó nyilvántartás tárgyai legyenek; harmadszor lehetővé tette a minőségi osztályzatok megállapításánál előfordult hibák és tévedések helyesbítését, szükség esetén a tiszta jövedelmi fokozatoknak kiigazítását és végül 20%-ra mérsékelte a földadó kulcsát.

A földadórevízió az 1913. év folyamán nyer befejezést és ez évtől kezdve a földadó kivetése országszerte a kiigazított földadókataszter alapján történik.

Nevezetesen ezen új törvény szerint meghatározott kataszteri tiszta jövedelem alapján vetendő ki a földadó:

a) tévesen történt osztályozások, időközi változások, vagy új osztályba sorozás folytán foganatosított munkálatoknál az összes munkálatok befejezését követő évnek kezdetétől, legkésőbbben azonban 1913. január 1-től;

b) a törvényt megelőző időben történt művelési ág-változásoknál 1910. január 1-től;

c) későbbi művelési ágváltozásoknál a változást követő évnél kezdetétől.

A hol részletes felmérés, műszaki helyszínelés, tagosítás, telepítés vagy parcellázás, vagy másnemű birtokrendezés történt, az ezek folytán készült új munkálatok csak a jóváhagyásukat követő évtől szolgálnak a földadó kivetésének alapjául.

Ártéri birtokokra nézve fennmarad az a törvényes kedvezmény, hogy az ármentesítési munkálatok foganatosításától számított 15 éven belül a tiszta jövedelem megállapításában változás nem történhetik, ha a művelési ágak megváltoznak is.

Ki fizeti a földadót?

A földadó a földbirtokot terheli és annak tényleges birtokosa által fizetendő, az adófizetési kötelezettség tehát nem függ a telekkönyvi állapottól.

Egyáltalán tudnivaló, hogy a kataszteri és a hiteltelekkönyvek között eredetileg semmi összefüggés nem volt és azok egymástól egészen külön készültek. Csak a telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló 1886. évi XXIX. t.-cz. rendelkezései folytán létesült kapcsolat a kataszteri munkálatok és a hiteltelekkönyvek között oly módon, hogy a hol telekkönyvi betétek szerkesztését végrehajtották, ott a munkálat alapjául, különösen a részletek megjelölésénél a kataszteri térképet és földkönyvet vették s így a hiteltelekkönyvi betétekbe már a kataszteri helyrajzi számok vétettek föl az egyes földrészek megjelölésére mindenütt, a hol a betétszerkesztés végbe ment.

Adókulcs.

Az 1900. évi V. t.-cz. rendelkezése folytán 1913. évi január hó 1-étől kezdve földadó fejében a kataszteri tiszta jövedelem 20%-át kell fizetni és ebben az úgynevezett földtehermentesítési járulék is bennfoglaltatik. Minden adózó tehát földadó fejében a saját egyéni birtokívében kitüntetett kataszteri tiszta jövedelemnek 20%-át fizeti.

A földadó elengedése.

Elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben a földadó elengedésének van helye. Ilyen elemi csapások a földbirtoknál általában: 1. a jégeső, árvíz és tűz; 2. a terményeknek rovarok és növénybetegségek által való elpusztítása, nagyobb kiterjedésű területeken; 3. a szántóföldekre nézve: *a)* oly fagy vagy földárja által okozott belvíz, mely összefüggő nagyobb területeken; *b)* oly tartós szárazság, mely összefüggő nagyobb területeken a bevetett földeknek termését oly módon és időben semmisíti meg, hogy az illető földek abban az évben már újabb veteményezés által jövedelmezőbbé általában nem tehetők; *c)* a rozsdá és burgonyavész; *d)* a hőítés és a mezei egerek által okozott károk, ha összefüggő nagyobb területekre terjednek ki; 4. a szőlőkre nézve: *a)* a szőlőtetű (filloxera), a szőlómoly, a szőlőiloncza, a bagolypille rovarok, valamint a fakórothadás és a peronospora nevű penészek, ide nem értve a lisztármatot, ha a kár nemcsak szórványosan egyes tőkéken, hanem a szőlőbirtokoknak valamely területrészen állapíttatik meg; *b)* azokban az esetekben, a melyekben a filloxera rovar által megtámadott szőlőterületet szénkénegezéssel vagy ezt pótló más különleges eljárással tartják fenn, ez a fönntartási költség; *c)* a fagy; 5. az erdőkre nézve: *a)* a tűzkár; *b)* a tartós szárazság, mely egész határokat magukban foglaló területeken a fiatal ültetéseket teljesen, vagy oly mértékben semmisíti meg, hogy az ültetvényeknek legalább $\frac{1}{3}$ részét okvetlen pótolni kell; *c)* a rovarok, jelesen az apáczalepke, a gyapjaspille, a sárgafarú lepke, a fenyőszú stb. által okozott kár; *d)* a hótörés (jégtörés), a hó- és jéggörgeteg (lavina); *e)* a szélvihar; 6. a komlókertekre nézve a fagy; 7. más egyéb, esetről-esetre felmerülő elemi csapás, a mennyiben annak az adóelengedésre igényt nyújtó minőségét az adókötelesek bejelentése folytán, vagy a pénzügyigazgatóság fölterjesztése alapján, a pénzügy-

miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértve kimondja. (1909:XI. 36. §.)

Az elemi károk esetei a községi előljárásnál rendszerint írásban jelentendők be, ha azonban a bejelentés csak szóbelileg történt, a községi előljárátság köteles azt díjtalanul jegyzőkönyvbe foglalni. Elemi károkat általában a káresetől számított 8 nap alatt kell bejelenteni. Elkészt kárbejelentéseket a pénzügyigazgatóság visszautasítja, 15 nap alatt azonban a pénzügyminiszterhez igazolási kérelmet lehet beadni. Az adóelengedés erdei károk kivételével csak egy évre szól.

Az elemi csapás által sújtott földrészlet után járó adót vagy $\frac{1}{3}$ részben, vagy $\frac{2}{3}$ részben vagy egészben engedik el a termés megsemmisülésének arányában. $\frac{1}{3}$ résznél csekélyebb károsodás tehát adóelengedésre igényt nem nyújt.

Ha a szántóföldet abban az évben, a melyben elemi csapás érte, másodszor bevetik, az adó az első vetést ért egész károsulásnál $\frac{2}{3}$ részben és $\frac{2}{3}$ rész károsulásnál $\frac{1}{3}$ részben engedhető el; $\frac{1}{3}$ rész károsulásnál ilyenkor adóelengedésnek nincs helye.

Oly földekre nézve, a melyeknek második termését érte elemi csapás, az adónak $\frac{1}{3}$ része engedhető el akkor, ha a második vetés teljesen megsemmisült. Részbeni megsemmisülésnél a második termés fejében nincs adóelengedés.

Az a körülmény, hogy ha a birtok haszonbérbe van adva, az adóelengedést nem gátolja.

Az adóelengedés összegét a pénzügyigazgatóság az adóleírási jegyzék alapján állapítja meg és ezt a jegyzéket közszemlére teszik. A közszemlére tétel napját követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz lehet fellebbezni és harmadik fokban panasznak van helye a közigazgatási bíróságnál.

A földadó elengedése maga után vonja azt is, hogy a földadó után kivetett törvényhatósági és községi pótlékok szintén leirandók az adóelengedés arányában.

Kataszteri nyilvántartás.

A földadókataszterben az időközi változások nyilvántartandók. A nyilvántartás kiterjed a földbirtokban vagy a birtokos személyében beállott minden változásra. Ha valamely földrészlet földadó tárgya lenni megszűnt vagy megfordítva olyan földrészlet, a mely eddig földadó tárgya nem volt, adókötelessé vált, ha valamely földrészlet ideiglenes adómentességet nyert, vagy ha annak ilyen adómentessége megszűnt, ha valamely földrészlet művelési ága megváltozott, vagy ha a földrészlet tulajdonosa változott, mindezen körülmények az illető földrészlet tényleges birtokosa által a községi előljárásnál 30 nap, illetve ideiglenes adómentességek eseteiben egy év alatti szóval vagy írásban bejelentendők.

A birtokos személyében bekövetkezett változások, úgy a régi, mint az új birtokosok által bejelentendők, tehát minden birtokeladás és minden birtokcsere. Az új birtokos köteles a bejelentés alkalmával az illető földrészlet birtoklásához való jogosultságát bizonyító okiratot (pl. adásvételi szerződést; hagyatékátadó végzést) a községi előljárásnak bemutatni vagy igazolni, hogy az okiratot a telekkönyvi hatóságnál vagy a kir. adóhivatalnál benyújtotta. A bejelentések elmulasztása pénzbüntetést von maga után.

A földadókataszter nyilvántartását a birtokosok személyében beállott változásokra nézve a pénzügyigazgatóságok ellenőrzése mellett a községi előljárásságok, az adótárgyban beállott változásokra nézve pedig a pénzügyigazgatóságok teljesítik. E célra a pénzügyigazgatóságoknál földadónyilvántartási biztosok és kataszteri irattárt kezelő irodatisztek vannak rendszeresítve.

A házadó.

A házadó tárgya minden lakóház és minden más állandó jellegű épület. A házadó minden ház után külön vetendő ki.

A házadónak két alakja van: a házbéradó és a ház-

osztályadó. Az oly lakóház s egyéb állandó jellegű épület, udvartér, kapualj, vagy pinczehelyiség, mely tényleg bérbe van adva, különbség nélkül mindenütt házbéradó alá esik. Általános házbéradó alkalmazandó általában véve azokban a községekben, a melyekben az összes lakásrészeknek legalább fele bérbe van adva. Általános házbéradó alá tartoznak e szerint az ilyen helyeken a ki nem bérelt épületek is és pedig összehasonlítás útján megbecsült hasznóérték alapján. Budapest kivételével a többi általános házbéradó alá eső községekben kizárólag mezőgazdasággal foglalkozó adókötelesek által lakott házak hasznóértékének megbecsülésénél az a körülmény is figyelembe veendő, hogy az adóköteles a házat egész éven át, avagy az évnek csak bizonyos részében, illetőleg napjain használja-e? Utóbbi esetben a hasznóérték csak a használati időnek megfelelő arányban állapítandó meg.

A házbéradó alapja és kulcsa.

A házbéradó alapja a bérhozadék, vagyis az az összeg, a mit a bérlő a bérlet tárgyának használata fejében fizet, illetőleg az a szolgáltatás, a mit teljesítení tartozik. Földbirtokkal, kerttel együtt bérbeadott házak bérhozadékául az az összeg vehető, a mely házbér címén a szerződésben ki van tüntetve. Ha ez külön megemlíttve nincs, vagy aránytalanul csekélyebb összegben van kimutatva, a bérhozadék megállapítása hivatalos becslés alapján történik.

Bútorzattal együtt bérbeadott lakrészeknél a bútorzat bére fejében 30% levonandó. A lakások albérletéből eredő jövedelem nem tárgya a házbéradónak, hanem az ebből eredő kereset általános kereseti adó alá esik.

A házbéradó kulcsa négyféle:

1. 16% Budapest területén;
2. 14% az általános házbéradó alá tartozó azon községeknek belső területén, a melyeknek lakóssága legalább 15 ezer lélekből áll;

3. 11% *a)* azon községek belső területén, a melyeknek lakossága az ezer lelket meghaladja, de a 15 ezer lelket el nem éri; *b)* az engedélyezett gyógyfürdők területén, ha az illető község lélekszáma háromezernél nagyobb; *c)* a külön adóközteret alkotó nyaralótelepeken; *d)* azon legalább 15 ezer lelket számláló községek egyes kerületeiben, a melyeknek belső területén a lakrészek fele bérbeadva nincs, de az illető kerületben ez a körülmény fennforog; *e)* általános házbéradó alá nem eső oly községeknek belső területén, a melyeknek lakossága ezer léleknél több;

4. 9% *a)* azoknak a községeknek belső területén, a melyeknek lélekszáma ezernél nem több; *b)* oly gyógyfürdők területén, a melyeknél az illető község lakossága háromezer léleknél nem több; *c)* Budapest kivételével minden más községnek külső területén.

Házosztályadó.

Házosztályadó alá tartoznak a tényleg ki nem bérelt lakásrészek: 1. az általános házbéradó alá nem eső községek belső területén; 2. a legalább 15 ezer lélekből álló községeknek általános házbéradó alá nem vont és a belső területhez tartozó kerületeiben; 3. Budapest kivételével minden községnek külső területén; 4. önálló közteret nem alkotó nyaralótelepeken, a melyek ily esetben a község belső területéhez számítandók.

A házosztályadót a lakásrészek (szobák és nyitott helyiségek) száma alapján vetik ki; a mellékhelyiségek figyelmen kívül hagyandók. Nem tekintendők lakásrészeknek: a konyhák: mosókonyhák, kamarák, pinczék, padlások, csűrök, istállók, kocsiszínek, magtárak, műhelyek, raktárak, présházak és effélék.

A házosztályadónak három fokozata van.

1. Az első fokozatba tartoznak: *a)* Budapest kivételével

minden községben a külső terület; *b)* a községeknek belső területe, ideértve az önálló körzetet nem alkotó nyaralótelepeket is, ha e területen az összes adóköteles lakásrészeknek egyharmada sincs bérbeadva.

2. A második fokozatba tartozik a rendezett tanácsú városok belső területe, ideértve az önálló körzetet nem alkotó nyaralótelepeket is, ha e területen az összes adóköteles lakásrészeknek $\frac{1}{3}$ -a sincs bérbeadva.

3. A harmadik fokozatba tartoznak: *a)* a községek és a rendezett tanácsú városok belső területe, ideértve a külön körzetet nem alkotó nyaralótelepeket is, ha e területen az összes adóköteles lakásrészeknek legalább $\frac{1}{3}$ -a bérbbe van adva és *b)* általában a törvényhatósági városoknak belső területe, ideértve az önálló körzetet nem alkotó nyaralótelepeket is.

A házosztályadót a következő táblázat szerint vetik ki:

Osztály	Lakásrész szám	A házosztályadó		
		első fokozata alá tartozó helyeken az egyes házakra kivetendő adó tétele koronákban	második	harmadik
I. ---	1	1·50	2	3
II. ---	2	4	6	8
III. ---	3	8	10	12
IV. ---	4—5	16	20	24
V. ---	6—7	30	36	42
VI. ---	8—9	45	54	63
VII. ---	10—11	60	74	88
VIII. ---	12—13	75	96	116
IX. ---	14—15	90	120	150
X. ---	16 és ennél több lakásrésznél minden egyes lakásrész után fizetendő	8	10	12

A házosztályadó tételeken felül az oly házakra, melyek nyitott helyiséggel bírnak, a nyitott helyiségül veendő minden egyes lakásrész után a házosztályadó I. fokozata alá eső helyeken még 2 K, a második fokozatban 4 K, a harmadik fokozatban pedig 6 K adó vetendő ki.

Házadó körzetek.

A külön adókulcs alá eső házadó körzetek kivételével a községeknek egész területén a házbéradónak egyazon kulcsa, illetőleg a házosztályadónak egyazon fokozata alkalmazandó. A község területéhez számítandók a puszták, tanyák, majorok, telepek és egyéb lakott helyek is, a melyek mint kiegészítő részek vagy mint közigazgatásilag csatolt területek tartoznak az illető községhez. Kivételt képeznek az adózás szempontjából meghatározott külön körzetek, a melyeket a törvény, mint ilyeneket határoz meg. Ilyenek az engedélyezett gyógyfürdők, a községtől legalább 1 kilométerre fekvő erdő- és mezőgazdasági területeken épült házak, bánya- és ipartelepek és a nyaralótelepek abban az esetben, ha a község belső területén a lakásrészeknek legalább a fele bérbeadva nincs, ellenben a nyaralótelep területén levő lakásrészeknek több mint fele bérbe van adva. Külön házadó körzetet alkotnak még a belső községi területnek általános házbéradó alá eső egyes közigazgatási kerületei oly községekben, a melyeknek lakossága legalább 15 ezer lélekből áll, de a melyeknél a belső terület a maga egészében nem esik általános házbéradó alá. Ha azonban ilyen helyeken a belső terület közigazgatásilag kerületekbe osztva még nincsen, közigazgatási kerületek szerinti adó körzetek sem alakíthatók, hanem a belső terület a maga egészében egy adó körzetet alkot.

Állandó adómentességek.

Állandóan mentesek a házadó alól:

1. Az istentisztelekre szánt épületek; 2. a királyi udvartartás épületei; 3. az állami, törvényhatósági és községi

épületek; 4. más közhatósági épületek; 5. tudományos és közművelődési intézetek; 6. a lelkészeknek és a tanügyi személyzetnek lakásai; 7. a katonai épületek; 8. a gazdasági épületek és gazdasági cselédlakások: az erdő- és mezőgazdasági és ipari munkásoknak bérfizetés nélkül átengedett munkáslakások; 9. a bányák és ipartelepek területén minden, az üzem céljait szolgáló épület; 10. a vasútak és egyéb közlekedési vállalatok üzleti épületei; 11. fürdővállalatoknak a vállalat céljára használt épületei; 12. nyilvános kórházak és gyógyintézetek; 13. tanulók, árvák és szegények ellátására szolgáló intézetek épületei és a szünidei gyermektelepek; 14. szerzetesek kolostorai; 15. ármentesítő, belvízszabályozó, vízrendező és vízhasználati társulatok őrházai s azok melléképületei, a géptelepek és a kezelőszemélyzet lakásai; 16. a turista menedékházak; 17. a halottasházak; 18. a munkássegélyező pénztárak épületei; 19. a szekesfőváros bérházai, a mennyiben a saját költséget meg nem haladó bér mellett vannak bérbeadva, Budapest környékén levő állami tulajdont képező munkásházak.

Az állandó adómentesség az összes adópótlékokra is kiterjed.

Ideiglenes adómentességek.

Ideiglenesen mentesek a házadó alól: *a)* az új házak, ha oly helyen emeltettek, hol előbb épület nem volt; *b)* a toldaléképítkezések, ha előbb beépítve nem volt területen, vagy előbb nem létezett emelet ráépítésével készültek; *c)* a földszíniéig lebontott épület helyébe ófalak vagy falrészek felhasználása nélkül emelt új házak.

Abban az esetben, ha nem az egész épület, hanem annak csak egy része bontatott le, az ófalak vagy falrészek felhasználása nélkül emelt új épületrészeket is megilleti az ideiglenes adómentesség.

Ha valamely telken épület már állott, de az vagy teljesen lebontott, vagy pedig aképpen semmisült meg,

hogy házadó tárgya lenni megszűnt és ettől az időponttól kezdve az 1909. évi VI. t.-cz. 31. § 1. pontjában említett helyeken 12 év, annak 2. pontjában említett helyeken 10 év, végül annak 3. pontjában említett helyeken 8 év már eltelt, az ilyen telkekre újonnan épült házak az ideiglenes adómentesség szempontjából olyanoknak tekintendők, mintha ott előbb épület még nem állott volna.

I. 15 évi adómentesség illeti meg az új és toldalék épületeket és 12 évi a lebontott épületek helyén emelt házakat Budapest egész területén és a 14⁰/_o-os házbéradó alá eső rendezett tanácsú és törvényhatósági városoknak eme béradó alá eső területén;

II. 12 évi adómentesség illeti meg az új és toldalék építkezéseket és tíz évi a lebontott épület helyén épült házakat az általános házbéradó alá eső többi rendezett tanácsú és törvényhatósági városoknak eme béradó alá eső területén;

III. tíz évi adómentesség illeti meg az új és toldalék épületeket és nyolcz évi a lebontott épületek helyén emelt házakat általában minden más helyen.

Új építkezések az engedélyezett gyógyfürdőkben húsz évi házadómentességben részesülnek.

Az ideiglenes adómentesség rendszerint csakis az állami házadóra szorítkozik és azt első fokban a pénzügyigazgatóság adja meg.

Házadókataszter.

A házadó kivetése céljából 1910-ben minden egyes község részére házadókataszter készült és pedig a következő elvek szerint: 1. minden ház, mely egy háznak tekintendő, külön törzsívben a tényleges tulajdonos nevére irandó; 2. a törzsívben a ház összes helyiségei a mellék-helyiségekkel együtt, állandó vagy ideiglenes adómentességük bevezetésével a meglévő állapot szerint vétettek föl; 3. a fölvétel helyessége a tényleges birtokosnak vagy törvényes képviselőjének aláírásával igazolandó.

A házadókataszterben nyilvántartandók: 1. ha a ház tényleges birtokosa változott; 2. ha a község határára nézve változás történik s az épület más községhez csatoltatott, továbbá, ha a község területén az adóközrzetekben változás áll elő; 3. ha az épület lebontás vagy elemi csapás folytán megsemmisült, illetőleg rombadólt; 4. ha az adóköteles épület állandóan adómentessé lesz; 5. ha állandóan adómentes épület adókötelessé válik; 6. ha átalakítás folytán a helyiségek száma emelkedik vagy apad; 7. ha átalakítás folytán nyitott helyiségek keletkeztek vagy megszűntek; 8. ha a ház tényleges birtokosa aképpen változott meg, hogy ennek folytán új adótárgyak keletkeztek; továbbá, ha oly épületek, a melyek eddig házadó tárgyai nem voltak, bármely okból a házadó tárgyaivá lesznek; ha a ház újonnan épült, vagy toldalék építkezés folytán bővült vagy lebontás folytán újból fölépült. A tényleges birtokos minden nyilvántartandó változást annak bekövetkeztétől számított 15 nap alatt tartozik a községnél bejelenteni.

A házadó kivetése.

A házadó a házbirtokot terheli és a tényleges birtokos által fizetendő. A házadót lajstrom alapján a községi közegek évenként vetik ki és pedig a házosztályadót a házadókataszteri törzsívek alapján, a házbéradót pedig a törzsívek segélyével a házbérvallomások alapján.

A házbérvallomási ív minden ház után külön állítandó ki és ebben a bérletek a bérlők nevei szerint elkülönítve és az évi nyers jövedelemnek beírása mellett sorolandók föl. A házadó kivetésének alapjául veendő: *a)* a házosztályadónál a kivetés idejében bérbe nem adott adóköteles lakásrészek száma; *b)* a házbéradónál a kivetés évét megelőző évi nyershozadék, illetőleg az összehasonlítás útján megbecsült haszonérték.

A bevallás azon község előljáráóságánál történik, a melynek területén a ház fekszik.

A vallomási ívet a bérlők is kötelesek aláírni.

A vallomás benyújtásának elmulasztása, vagy az abban beállott késedelem bírságpótlékkal büntetetik.

A házadó kivetésénél figyelmen kívül marad: *a)* az épületen fekvő jelzálogos és más magánjogi teher, valamint az adó és egyéb közteher; *b)* az a körülmény, ha a ház fölépítése megszorító föltételekhez van kötve; *c)* hogy a telek másnak a tulajdona.

Törlés, leírás, elengedés.

Ha a bérjövedelem egészben vagy részben be nem hajtható és ez kétséget kizáró módon igazoltatik, a tényleges birtokos a pénzügyigazgatóságnál kérheti, hogy a behajthatatlanná vált házbérre eső adó töröltessék.

Ha a házbéradóval terhelt ház vagy lakásrész a kivetés tartama alatt üresen áll, vagy bármikor megüresedik, a házbéradó leírásának van helye. A lakásüresedés a pénzügyigazgatóságnál 15 nap alatt írásban bejelentendő.

A tűz, árvíz vagy földrengés által megrongált épületek adóját a kár mérvéhez képest engedik el.

A tőkekamat- és járadékadó.

A tőkekamat- és járadékadónak tárgya: a vagyonnak vagy vagyonjognak mindaz a hozadéka, a mely a jövedelmi adón kívül más egyenes adó alá nem tartozik és szolgálati viszonyból származó illetménynek nem tekinthető.

Ide tartoznak különösen: 1. az állam, törvényhatóságok, társulatok, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kibocsátott kölcsönkötvények (elsőbbbségi kötvények) és záloglevelek kamatai, ha azok a fönnálló törvények értelmében adómentességben nem részesülnek; 2. a váltókra, adóslevelekre, más egyéb okiratokra, vagy okirat nélkül kölcsön adott tőkéből, vételárhátrálékokból, telepések által fizetendő megváltási összegekből, vagy

más egyéb követelésekből eredő kamatok, ideértve a tőkésített kamatok kamatait is; 3. a hitbizományi, családi, egyházi, misemondásra rendelt és bárminő más alapok és alapítványok hozadéka, a letétek és óvadékok kamatai; 4. a járadékok általában, különösen: életjáradékok, rokonsági évjáradékok, tartásdíjak, az özvegyi jog címén kiszolgáltatott életjáradékok azoknak az eseteknek a kivételével, midőn az e célra szolgáló vagyon után az özvegy mint haszonélvező a jövedelmen kívül más egyenes adót már fizet; és mindazok a járadékszerű szolgáltatások, a melyeknek teljesítése szerződésileg elvállalt, de nem szolgálati viszonyból eredő kötelezettségen, bírói ítéleten vagy törvényen alapszik; 5. a külföldi értékpapirokból származó kamatok vagy osztalékok; 6. a gyógyszerárak, iparüzletek, bányaművek és egyéb a föld- és házadó alá nem tartozó jogokért járó haszonbérék vagy más szolgáltatások; a bányaműveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellenszolgáltatások (termelési jutalékok), valamint általában a szolgalmakért járó haszonvétel; az örökbér; a majorsági zsellérbirtokok és az ezekhez hasonló természetű birtokok haszonvételéért fizetett évi szolgálmányok, illetőleg megváltás esetében a váltságtőke kamata és az efféle, földadó alá nem eső haszonvételi jogok (örökváltságok) után fizetett évi tartozásoknak a kamatokra eső része. Ha pl. valaki e birtokán gyakorolható vadászati jogot, vályogvetést, tégláégetést vagy ehhez hasonló és a földadó által nem érintett haszonvételt másnak haszonbérbe ad: ebből eredő jövedelme tőkeamat- és járadékadó alá esik; 7. a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított nyilvános számadásra kötelezett, vagy nem kötelezett, de ugyanezen szempontok alá eső vállalatoknál a takarékbetétek, úgymint: utalványok, betéti könyvek és egyéb betétokmányok, vagy folyószámla mellett gyümölcsözés végett bárki által elhelyezett tőkéből folyó jövedelem.

Adómentességek.

Adómentesek: 1. az állami jövedelmek; 2. a királyi udvartartás és az uralkodóház tagjainak járadékai; 3. a lemenőknek vagy felmenőknek vagy oldalrokonoknak kikötés nélkül adott támogatások; továbbá a házassági életközösség tartama alatt az egyik házastárs által a másiknak adott járadékszerű szolgáltatások; 4. a kegyes czélokra rendelt alapok kamatai; 5. a tudományos és közoktatási intézetek s a katonai nevelési alapok kamatjövedelme; 6. a jótékonyági alapok kölcsöntőkéinek kamatjövedelme s a nekik adott segély; 7. a gyámpénztárak és ezek tartalék-alapjai; 8. az állampénztárak által kezelt bírói, közigazgatási és árvaszéki letétek kamatai; 9. a gyermektartási költségek, tanulók ösztöndíjai, katonatisztek házassági óvadéka, a törvényben meghatározott esetekben; 10. köztisztviselők óvadékainak kamatai; 11. közterületek használatáért a községeknek fizetett bérek, törvényhatóságok és községek vámszedési, vásártartási, helypénzköveztvám s egyéb jövedelme; a közutak, utcák és üdülőhelyek fönntartására rendelt alapok jövedelme; végül a tulajdonjog elismerése fejében fizetett összegek.

Az adómentesség az összes adópótlékokra is kiterjed.

Takarékbetétek.

Takarékbetéteknél a betevők helyett a pénzüintézet fizeti a tőkeamatadót.

Levonható terhek.

Az adó alapjából adóssági kamatok levonása rendszerint nincs megengedve. Ha az adózó fél hitelt érdemlőleg igazolja, mégis levonandók: 1. az adótárggyal összekötött magánjogi czímen alapuló oly terhek, melyek annak összegét kevesbítik; 2. némely adótárgyaknál a jövedelmet terhelő karbantartási költségek.

Adókulcs.

A tőkekamat- és járadékadó kulcsa 5⁰/₀. Ez alul kivé-
tetnek és 2⁰/₀-os kulcs szerint adóznak: 1. *a)* a házassági
életközösségben nem levő nő tartásdíja után, a felmenő
és lemenő, fogadott gyermekek, a vő, a meny és a test-
vérek ellenszolgáltatás nélküli, de tényleg kikötött és rend-
szeresen kapott járadékaik után; *b)* a katonatisztek adó-
köteles házassági óvadékuk jövedelme után; *c)* haszon-
bérbeadó a bányatörvény rendelkezése alá eső haszonbér
és a bányamíveléshez szükséges beleegyezésért járó ellen-
szolgáltatás (termelési jutalék) után; *d)* a gyámpénztárak-
nál összesítve kezelt tőkék kamatjövedelme után. 2. 7⁰/₀ az
adó kulcsa; *a)* a földtehermentesítési pénzalap járadéki
okmányai alapján járó összegek után; *b)* a horvát-szlavon-
országi jelzálogos váltsági kötvények után; 3. 10⁰/₀: a köz-
kölsönkötvények és záloglevelek, a külföldi értékpapírok
kamatai és osztalékai, valamint a pénzüérek kamatjöve-
delmei után.

Kivetés módja, bevallás.

A tőkekamat- és járadékadót lajstrom alapján a kir.
pénzügyigazgatóságok egy-egy év tartamára községenként
vetik ki. Az adózó felek az ezen adó alá tartozó jövedel-
meikről adótárgyak szerint egyenként részletezett vallomást
tartoznak adni. Az ingatlanal összekötött jogokból folyó
jövedelemről a vallomás mindig annál a községi előljáró-
ságnál nyújtandó be, a melynek területén az adó tárgya
fekszik, minden más esetben ott, a hol a fél lakik vagy
állandó lakás hiányában ott, a honnét az adóköteles jöve-
delem folyik.

Ha a fél vallomást nem ad és a kivető közegek az
adóköteles jövedelem keletkezéséről tudomást szereznek,
az adót hivatalból állapítják meg. A vallomásnak el-
mulasztása vagy elkéssetten történt beadása bírságpótlékot
von maga után.

Az általános kereseti adó.

Általános kereseti adó alá tartozik mindaz a jövedelem, a mely ipari és kereskedelmi üzletből, bányászatból, szellemi és bármely más haszonhajtó foglalkozásból származik, kivéve a szolgálati viszonyból eredő illetményeket és a *nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelmét*. Ide tartozik tehát különösen a haszonbérlők jövedelme és telkeknek vagy egyéb vagyontárgyaknak iparszerűleg folytatott adásvételéből származó jövedelem s az úgynevezett *parcellázásból eredő jövedelmek* a törvényben meghatározott esetekben.

Nem tartoznak általános kereseti adó alá: 1. a saját vagy haszonbérben bírt ingatlanokon folytatott vadászat; 2. a márvány-, kő-, kavics-, murva- és földbányáknak s általában a bányatörvény alá nem eső bányaterületek anyagának kiaknázása, ha az anyagot forgalomba nem hozzák; 3. a külön haszonhajtó foglalkozásként üzött mű- és kereskedelmi kertészet kivételével, a mező- és erdőgazdasági termelés, szőlő- és kertművelés, továbbá az ezekkel kapcsolatos selymészet, méhészet, állattenyésztés, haltenyésztés, állathizlalás és egyéb mellékiparágak jövedelme a *földadót fizető adózóknál*, ha ezek főleg saját nyers termékeik eladására, vagy adókötelesnek nem minősíthető földolgozására szorítkoznak. A mezőgazdaság mellékágai mindaddig nem esnek kereseti adó alá, a míg a gazda saját termékeinek átdolgozásával vagy eladásával foglalkozik. A kereseti adókötelezettség csak akkor áll be, ha az ipari átdolgozás idegen termékeken iparszerűleg gyakorolja vagy *idegen termékekkel* iparszerűleg kereskedik vagy ha a saját nyers termékeit iparcikké dolgoztatja át pl. az erdő fáját deszkává, dongává dolgozza föl. Kereseti adó alá eső ipari foglalkozás a *szesztermelés* is. A tejtermékeknek az eladásra való nem iparszerű átdolgozása kereseti adó alá sohasem esik.

Adómentesek.

Állandóan mentesek többek között az általános kereseti adó alól: 1. a háziipar az esetben, ha a vele foglalkozók a maguk vagy háznépük segélyével, de idegen munkások alkalmazása nélkül előállított cikkeket vagy megrendelésre készítenek, vagy azokkal nem állandóan, hanem csak koronként házalnak, illetőleg állandó üzlethely nélkül kereskednek; továbbá a földművelőknek más egyéb, csak ideiglenesen és nem iparszerűleg folytatott mellékfoglalkozásai; 2. a közönséges napszámosmunka; 3. a megváltás alá eső mezőgazdasági kisebb szeszfőzdék, ha csakis saját termésű anyagaikat dolgozzák föl.

Adóleírás elemi csapás címén.

Ha ugyanannak az adókötelesnek egy-egy községben haszonbérben bírt összes földterületein a termés még a letakarítás előtt elemi csapás következtében teljesen tönkrement, a kivetett kereseti adó a fél kérelmére egészben leírandó. Részleges elemi kár esetén azonban a károsodás csak a következő évi adókivetésnél vehető figyelembe.

Adóköteles tisztakereset.

Az általános kereseti adó alapja az adóévet megelőző évből származó tisztajövedelem. Az adóköteles tisztajövedelem kiszámításánál a nyers bevételből levonandók: 1. a nyers bevétel megszerzésére, biztosítására és fenntartására fordított kiadások; 2. a házadó alá nem eső épületek, gépek, valamint az egyéb holt leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt évi leírások; 3. az állami segélyek; 4. a kárbiztosítási díjak, az állami és községi közvetett adók, illetékek és vámok, valamint azok a járulékok, a melyek a fennálló törvények értelmében a gazdasági alkalmazottak (cselédek) után fizetendőek; 5. az üzemet terhelő adósságok kamatai, a haszonbérek és egyéb oly magánjogi címen alapuló üzleti terhek, a melyek a jövedelmet apasztják; 6. a bányászati és erdészeti társaságok fizetési járulékai.

A nyers bevételből nem vonhatók le különösen: 1. az alaptőke emelésére, az üzlet nagyobbítására vagy adósságok törlesztésére fordított összegek; 2. az előbbeni 4. pontban nem említett köztartozások, tehát elsősorban az állami egyenesadók s ezeknek pótlékai és járulékai; 3. családtagoktól kölcsönzött tőkék kamata, továbbá a jövedelmi adóban együtt adózó családtagok munkájának bérértéke; 4. ajándékokra és *hasonlókra* fordított kiadások; 5. az adókötelezettnek saját háztartására, illetőleg személyes szükségleteinek kielégítésére, hozzátartozóinak és a házi cseléd-ségnek ellátására fordított összegek; 6. az üzletben fekvő tőkék kamatai.

Az adózás helye.

Minden helyhez kötött foglalkozás után az adóköteles abban a községben adózik, a hol a foglalkozást űzi. Ha ez több községben történik, az adóköteles jövedelem mindegyik külön folytatott üzlet vagy foglalkozás után külön állapítandó meg, úgy az adó is, de az ugyanarra a községre eső adó az adókiivetésénél és előírásnál összesítendő. A haszonbérlok jövedelme községenként elkülönítve állapítandó meg.

Adókulcs.

Az általános kereseti adó kulcsa:

1. azoknál az adózóknál, a kiknek az 1909. évi X. t.-czikk alapján végérvényesen megállapított összjövedelme, illetőleg ha az adóköteles az 1909. évi X. t.-cz. 3. §-a szerint a közös háztartáshoz tartozik, a közös háztartáshoz tartozóknak végérvényesen megállapított összjövedelme:

800 K-án fölül van,	de 1000 K-t nem halad meg	1 ⁰ / ₀ ,
1000 " " " " 2000 " " " "		2 ⁰ / ₀ ,
2000 " " " " --- --- --- --- --- --- --- ---		3 ⁰ / ₀ ;

2. azoknál az adózóknál pedig, a kiknél az 1909. évi X. t.-cz. 2. §-a szerint a tagok csak részeik arányában adóznak, de az 1909. évi IX. t.-cz. 1. §-a szerint általános

kereseti adót fizetni kötelesek, valamint az 1909. évi IX. t.-cz. 53. §-a esetében, ha a létminimum adómentességének figyelmen kívül hagyásával állapítandó meg az általános kereseti adó, kivétel nélkül 3⁰/₀.

Az adóköteles kereset bevallása.

A kik általános kereseti adó alá eső foglalkozást űznek, kötelesek adóvallomást tenni akkor is, ha adóköteles jövedelmük nincs, vagy ha az részben vagy egészben adómentes. Az általános kereseti adónál azok sincsenek fölmentve a vallomásadás kötelezettsége alól, a kik a jövedelemadóról szóló törvény szerint vallomást adni nem tartoznak. Nem önjogú, valamint jogi személyek (egyletek, társulatok stb.) helyett azoknak törvényes képviselője ad vallomást. Vallomást meghatalmazott útján is lehet tenni, a meghatalmazottnak eljárásáért azonban a meghatalmazó felelős.

Több külön üzlet jövedelme egy vallomásra vehető, ha azok ugyanannak a községnek a területén gyakoroltatnak. Több község területére is kiterjedhet ugyanaz a vallomás, ha a községek ugyanannak a kivető-bizottságnak területéhez tartoznak. A vallomás mégis községek és külön foglalkozások szerint részletezve állítandó ki. Pl. ha valaki két község területén mint haszonbérő és mint mészáros működik s a községek ugyanazon kivető-bizottsághoz tartoznak, egy vallomást adhat, de külön ki kell tüntetnie a törvény által megkívánt adatokat a földhaszonbérletre és a mészárosiparra nézve és meg kell különböztetnie üzletének terjedelmét a községek szerint is.

Üzleti könyvek.

Az adóköteles vallomásában nyers bevételét és a foglalkozásával járó kiadásokat elkülönítve mutathatja ki. Azok, a kik szabályszerű üzleti könyveket vezetnek, kiállított vallomási ívükhöz üzletüknek nyereség- és veszteségszámláját is mellékelhetik. Ezzel a joggal élhet a mezőgazda

is, ha szabályszerű könyveket vezet. Ezek a könyvek bélyegmentesek, összefűzve és lapszámozva vakarás és igazítás nélkül vezetendők, egyébként a könyvelés módja szorosabb szabályokhoz kötve nincs.

A vallomás adatai.

A vallomásban feltétlenül megemlítendő: 1. az üzletben fekvő álló- és forgótőkék nagysága; 2. haszonbérleteknél a szóbeli vagy írásbeli szerződés szerint készpénzben fizetendő haszonbér és minden más egyéb elvállalt kötelezettségek, terhek és szolgáltatások évi értékének összege; 3. a vállalatnál alkalmazottak száma, járandóságai évi összege; 4. az évi lakás- és üzlethelyiségbér; 5. a fizetendő bányamérték-illeték és a bányavállalkozók által fizetendő díjak; 6. mészárosoknál és henteseknél a megelőző évben levágott állatok száma; 7. bérkocsisoknál a megelőző évben tartott lovak száma.

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi közegek kötelesek a vallomási ív kiállításánál hivatalból díjtalanul segédkezni.

Haszonbérletek bejelentése.

Haszonbérleteknél a haszonbérbeadó a haszonbérlőnek nevét és lakhelyét, a haszonbérlet tárgyát és az évi haszonbér összegét jegyzék alapján köteles *az illető* község előljáróságánál kimutatni. Ennek elmulasztása bírság alá esik.

A vallomás helye.

A vallomás annál a községi előljáróságnál nyújtandó be, a melynek területé az adóköteles lakik. Az egyesíthető vallomások bármely érdekelt község előljáróságánál beadható. Helyhez kötött vállalatnál a vallomás ott adandó be, a hol az adótárgy fekszik. A vallomás beadásában tanúsított mulasztás vagy késedelem pénzbírságot von maga után.

Adókiszámítási javaslatok.

Az előljáróság által beterjesztett adóvallomások alapján a kir. pénzügyigazgatóság adókiszámítási javaslatokat készít és az ezen javaslatokból községenként készült lajstromok az adókiivetés előtt előre kihirdetendő 8 napra a községházánál oly czélből teendők ki közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse és netáni észrevételeit megtehesse. Az észrevételek az adókiivetés megkezdéséig írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb pedig az adókiivető-bizottság előtt akár élő szóval, akár írásban terjeszthetők elő.

Adókiivetés.

Az általános kereseti adót rendszerint az adókiivető-bizottságok évenként állapítják meg. A kereseti adó kiivetése a jövedelmi adó kiivetésével egyidejűleg történik.

Létminimum.

Ha az évi jövedelem összege a 800 koronát meg nem haladja, a bizottság az adó kiivetését mellőzi (Ez az úgynevezett adómentes létminimum.)

A legkisebb kereseti nyereség.

A törvény meghatározza, hogy az adóköteles jövedelmet bizonyos mértéken alul megállapítani nem lehet. Ez a mérték az úgynevezett minimális kereseti nyereség és erre vonatkozólag a következőket rendeli a törvény:

A minimális kereseti nyereség az üzlet vagy foglalkozás folytatására használt üzlethelyiség bérének $67-250^{0/10}$ -a és az adókötelesnek, illetőleg a vele közös háztartásban élő családjának lakásáért járó lakásbérnek $2^{1/2}$ —20-szoros összege. A lakásbér a következő fokozat szerint számítandó: *a)* $2^{1/2}$ —4-szeres összeggel, ha a lakásbér 500 koronánál nem nagyobb; *b)* $2^{1/2}$ —5-szörös összeggel, ha a lakásbér 500 koronától 1000 koronáig terjed; *c)* $3^{1/2}$ —10-szeres összeggel, ha a lakásbér 1000 koronától 2000 ko-

ronáig terjed; *d)* 5—17-szeres összeggel, ha a lakásbér 2000 koronától 3000 koronáig terjed; *e)* 7—20-szoros összeggel, ha a lakbér 3000 koronánál nagyobb.

Értelmi foglalkozásoknál az így kiszámított minimális kereseti nyereségből $\frac{1}{5}$ rész leütendő.

Minden kiskorú gyermekért a lakásbérenek 10⁰/₀-a levonandó olyformán, hogy ez a levonás egy gyermekre nézve 100 koronánál és valamennyi gyermek után a lakásbér 40⁰/₀-ánál több nem lehet.

Az adóköteles által lakott vagy használt házosztályadó alá eső lakás és üzlethelyiség évi lakásbérenek veendő: *a)* a házosztályadó első fokozatába eső helyeken a házosztályadó hatvanszoros összege; *b)* a második fokozatba eső helyeken az ötvenszeres és *c)* a harmadik fokozatba eső helyeken a negyvenszeres összeg.

A legkisebb adótételek.

Felállítja továbbá a törvény az úgynevezett minimális adótételeket és ezekre vonatkozólag így rendelkezik:

1. Haszonbérelőknél az adó nem lehet kevesebb a szerződésben elvállalt haszonbér s egyéb kötelezettségek, terhek és szolgáltatások évi értékösszegének 2⁰/₀-ánál.

2. Kis- és nagyközségekben a segédekkel dolgozó kézműiparosoknál a legkisebb adótétel 10 korona.

3. Segéd nélkül dolgozó kézműiparosoknál Budapesten 10 korona, törvényhatósági és rendezett tanácsú városokban, valamint azokban a községekben, melyeknek lakossága legalább tízezer lélek: 8 korona; egyéb helyeken 6 korona.

4. Mészárosoknál, henteseknél az adóévet megelőző évben levágott minden darab szarvasmarha után: Budapesten 1 korona; 10 ezernél több lakossal bíró községben 80 fillér; 2—10 ezer lakost számláló községben 60 fillér és 2000-re vagy annál kevesebb lakost számláló községben 40 fillér. 4—4 borju, 4—4 sertés, 8—8 juh vagy

kecske egy-egy szarvasmarhának számít; 2—2 bányát egy juhnak, 3—3 malac pedig egy sertésnek veendő.

5. Bérkocsisoknál az adóévet megelőző évben tartott minden darab ló után: Budapesten 20 korona: 10 ezernél több lakost számláló községben 12 korona; 2000—10000 lakossal bíró községben 8 korona és 2000-et meg nem haladó számú lakossággal bíró községekben 6 korona.

Az adófelszólamlási bizottságnak jogában áll hiteles és világos adatok alapján a minimális tételeknél alacsonyabb adóösszeget is megállapítani.

Jogorvoslatok az általános kereseti adónál.

Az adókivető-bizottság által kivetett általános kereseti adóval meg nem elégedő fél felebbezéssel élhet az adófelszólamlási bizottsághoz. A kereseti adó és a jövedelmi adó ellen irányuló felebbezés egy beadványban egyesítendő, ha annak tárgyalására ugyanaz a felszólamlási bizottság illetékes. Az adófelszólamlási bizottság határozata ellen a törvény által meghatározott esetekben panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz.

Mindezekről bővebben szólunk alább a jövedelmi adónál. Az 1909. évi X. t.-cikkben szabályozott jogorvoslati eljárás az általános kereseti adóra is vonatkozik.

A jövedelemadó.

A jövedelmi adó a földadó, a házadó, a tőkekamat- és járadékadó, az általános kereseti adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója mellett mint második adó vettetik ki és helyettesíti a megszünt általános jövedelmi pótdadót, a szolgálati illetményeket a jövedelemadó, mint első adó terheli. A szolgálati járandóságokra nehezedő jövedelmi adóhoz 7000 koronát meghaladó évi illetményeknél jövedelmi adópótlék járul, a mely egyedül a szolgálati járandóságokat terheli.

A jövedelmi adó valóságos személyi adó, mely az adózónak összes jövedelmét összefogva terheli. Kiszabásánál figyelemmel kell lenni az adózó személyi viszonyaira és szükségszerű kiadásaira is. Az életszükségletek fedezésére szükséges összeget, az úgynevezett létminimumot a jövedelmi adó az adóztatás alól kihagyja, a 800 koronát meghaladó évi jövedelmeket azonban fokozatos kulcs alkalmazása mellett adóztatja meg és így a kisebb jövedelmű adózókra nézve előnyösebb helyzetet teremt, a nagyobb adószolgáltatási képességet nyújtó nagyobb jövedelmeket pedig súlyosabban érinti.

A jövedelmi adó fizetésére kötelezvék a magyar állampolgárok, az állam területén huzamosabban tartózkodó egyének és azok, a kik a belföldről származó jövedelmet élveznek. Közbirtokosságok és volt úrbéri közösségek osztatlan vagyonuk jövedelme után akkor esnek jövedelmi adó alá, ha ezen osztatlan vagyonnak gazdasági ügyeit külön szervezet kezeli.

Közkereseti és betéti társaságoknál, társas vagy alkalmi vállalatoknál, ha azok mint cégek bejegyezve nincsenek, székes- és társaskáptalanoknál, vagyonközösségeknél stb. részeik arányában a tagok adóznak és a közösből húzott jövedelmük egyéb jövedelmükhöz számítandó.

A közös háztartásban élők jövedelmi adója.

Fontos dolog a jövedelmi adónál, hogy az a közös háztartás jövedelmét egységesen terheli. A közös háztartásban együtt élő személyek egyesített jövedelmük alapján együtt adóznak s az adó a családfőre vettetik ki annak a jövedelemnek az arányában, a mely a családfő rendelkezése alá kerül. Az adóköteles családfőnek jövedelméhez első sorban hozzászámítandó a vele közös háztartásban élő feleségnek jövedelme és ugyanoda számítandó rendszerint a közös háztartáshoz tartozó többi tagoknak, fel- és lemenőknek, oldalrokonoknak stb. jövedelme. Kivételnek

csak az esetben van helye: *a)* ha beigazolást nyer, hogy az ily jövedelem nem kerül a családfő rendelkezése alá, vagy ha a családtagnak a családfő rendelkezése alá kerülő jövedelme nem nagyobb, mint a mennyibe a családtagnak eltartása kerül; *b)* ha a közös háztartáshoz tartozó feleségnek, lemenőnek vagy rokonnak 800 koronát meghaladó szolgálati illetménye van, mert ezen illetményére nézve önállóan külön adózik; *c)* a közös háztartás tagjainak az a keresete, a mely napszámból vagy hetibérből származik, ha az fejenként 500 koronánál nem nagyobb, nem számítható a családfő jövedelméhez, ha ezen utóbbinak a jövedelme az 1000 koronát meg nem haladja.

A családfő gazdaságában vagy iparüzletében alkalmazott kiskorú gyermekeknek és unokáknak ebből az alkalmaztatásukból eredő keresete mindenkor a családfő jövedelméhez számítandó.

Nem tartoznak a közös háztartáshoz és a családfőtől önállóan és fejenként külön adóznak:

1. A feleség, *a)* ha 800 koronát meghaladó szolgálati járandósága, nyugdíja vagy egyéb ellátása van; *b)* ha a házastársak között a házassági életközösség tartósan megszűnt és a nő vagyonát már nem a férj kezeli.

2. A kiskorú lemenők: *a)* ha a kiskorúnak vagyonát a gyámhatóság kezeli és annak jövedelme nem kerül a családfő rendelkezése alá; *b)* ha a kiskorú a szülőkkel egy fedél alatt lakik, de 800 koronát meghaladó szolgálati illetményt nem a családfőtől, hanem harmadik személytől élvez, ezen illetménye után; *c)* ha a szülőkkel egy fedél alatt nem lakik, harmadik személytől húzott bárminő szolgálati járandósága után; *d)* ha szülőtlén árva, összes jövedelme után.

3. A gondnokság alatt állók összes jövedelmeik után.

4. A közös háztartás fejével bár egy fedél alatt lakó felmenők, nagykorú lemenők, nagykorú oldalrokonok: *a)* ha 800 koronát meghaladó szolgálati illetményt élvez-

nek, akár a családfőtől, akár harmadik személytől, ezen jövedelem után; *b)* ha jövedelmüket nem egészben, hanem csak részben bocsátják a kapott ellátásért a háztartás fejének rendelkezése alá, összes jövedelmeik után; mert ebben az esetben az átengedett részjövedelem az ellátásért külön fizetett tartásdíjnak tekintendő.

5. Külön adóznak még a háztartásban fizetés vagy bér fejében alkalmazottak, valamint a kosztosok, albérlők és ágybérlők.

Adómentes személyek.

Mentesek a jövedelmi adó alól egyéb, a törvényben megállapított eseteken kívül azok az egyének, a kiknek évi összes jövedelme a 800 koronát meg nem haladja.

Adómentes jövedelmek.

Nem esnek jövedelmi adó alá továbbá: 1. az adóköteles által önként adott támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldalrokonoknál, mert ezen jövedelem után — a levonás meg lévén tiltva — az ajándékozó adóköteles adózik; 2. a gazdasági munkás- és cselédsegélyzőpénztár által nyújtott segélyek; a törvény alapján élvezett betegségi segélyek és balesetbiztosítási járadékok; az erdészeti társaságok és a kincstári erdészeti altiszti személyzet segítő-egyesületei által tagjaiknak nyújtott segítségek; 3. a törvényhatóságok és községek regálékártalanítási kötvényeiből eredő bevételek, valamint az általuk gazdasági munkaházak építésére adott tőkék kamatai; 4. a közbirtokosságok, úrbéri közösségek és egyéb külön kezelt vagyontömegek jövedelméből a tagoknak járó részesedés, mert itt a tagok helyett a vagyonszössesség fizeti a jövedelemadó; 5. az adómentes gazdasági és ipari szövetkezeteknek ebbeli tevékenységükből eredő jövedelme.

Adóköteles tiszta jövedelem.

Adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármilyen forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár

őt megillető pénzbeli, vagy értékkel bíró egyéb bevétele, a melyhez a saját házában bírt lakásának, a vagy ingyen, vagy illetményképen bírt lakásának haszonértéke, továbbá akár a sajátjából felhasznált, akár illetményképen vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknek pénzértéke is hozzászámítandó. Ennek a nyers bevételnek a törvényben megengedett levonások után fennmaradó része az adóköteles tisztajövedelem.

A nyers bevételt az adóévet megelőző naptári év eredménye alkotja. Kiszámításánál a jövedelemforrásoknak az adóév kezdetén, illetőleg az összeírás idején meglevő állapota irányadó.

Az adóköteles tisztajövedelem kiszámításánál az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből a következő tételek vonandók le:

1. A nyers bevétel megszerzésére, biztosítására és fönntartására fordított összes kiadások, ideértve a leltári vagyron karbantartására, pótlására és kezelésére fordított kiadásokat is.

2. Épületeknél a rendszerint szükséges tatarozási és karbantartási költségek, nemkülönben az épületek használatával járó vízvezetéki, kéményseprési, világítási, éjjeliőri, járdatisztítási s egyéb mellékköltségek, a mennyiben az adókötelest terhelik.

3. Épületek értékcsökkenése, továbbá gépek s egyéb holt leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt leírások. Ha a leírás nagysága ellen aggály merü fel, annak összege a kivetés során állapítandó meg.

4. Az igazolt üzleti veszteségek, ha azok az előző évnél nem régibb időből erednek, a beigazolt kamat-, járadék-, bér- és haszonbérveszteségek, a kárbiztosítással nem fedezett elemi kárveszteségeknek az adótárgy jövedelmére eső része.

5. Az illetékegyenértékek és kárbiztosítási díjak fejében fizetett összegek; továbbá az üzemet terhelő állami és

községi közvetett adók, illetékek és vámok, valamint azok a járulékok, a melyek törvény értelmében a gazdasági és egyéb alkalmazottak (cselédek) után fizetendők.

A törvény e szerint csak a közvetett, vagyis a fogyasztási adóknak, az illetékeknek és a vámoknak levonását engedi meg. Egyéb közterhek levonását — a mint alább látjuk — tiltja.

6. Bányavállalatoknál a társpénztárak részére, valamint az egyházi, iskolai és — a pótagók kivételével — községi célokra fizetett járulékok és egyéb, a bányauzemmél kapcsolatos szolgáltatások.

7. Az adóköteles által fizetendő adóssági kamatok, haszonbérék, magánjogi terhek, a szőlőfelújítási kölcsönök kamatai, a szőlődézma-, az úrbéri- és más hasontermesztű váltságok, továbbá a vízszabályozási járulékok. A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhátralekok utáni kamatok le nem vonhatók.

Törlesztéses kölcsönök évi kamata gyanánt a törlesztési idő egész tartamára változatlanul az az összeg veendő, a mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke teljes összege után egy évre esik.

8. Életbiztosítás esetén a megelőző évben fizetett életbiztosítási díjak, a mennyiben ez a díj egy adózónál 200 koronát, illetőleg a közös háztartás keretében a családfővel együtt adózóknál összesen 400 koronát évenként meg nem halad.

9. Szolgálati viszonyban állóknál: a nyugdíjhoz való hozzájárulások.

A nyers bevételből nem vonhatók le különösen:

1. Az állami egyenesadók és az ezeken nyugvó helyhatósági adók, tehát megyei, községi pótagó, útagó, továbbá az előbbeni 5. pont alatt nem említett egyéb köztartozások;

2. az adóköteles által nyújtott ajándékok, adományok, segélyek és egyéb efféle ingyenes szolgáltatások;

3. azok az összegek, a melyeket az adóköteles a nyers

bevételeiből a törzsvagyon gyarapítására, (pl. ingatlanok vételére, nagyobb mérvű talajjavításokra, a birtok belterjes gazdasági kihasználásának arányait meghaladó leltári tárgyak beszerzésére, addig nem létező erdők, szőlők és gyümölcsösök létesítésére, házépítésre, vagy házaknál a rendszerint szükséges karbantartási költségeket meghaladó átalakításokra), az üzem nagyobbítására, vagy adósságok törlesztésére fordít;

4. a rokonok támogatására fordított összegek, a házaság tartama alatt a másik házastársnak adott járadékszerű szolgáltatások; végül a családfő, illetőleg a háztartás keretében együtt adózók munkájának bérértéke vagy ellenértéke;

5. az adóköteles által üzletébe fektetett tőkéknek, vagy a közös háztartáshoz tartozó családtagoktól kölcsönvett tőkéknek kamata;

6. azok a költségek, a melyeket az adókötelezett háztartására, hozzátartozóinak, valamint a háztartásban alkalmazott személyzetnek — fizetésén vagy bérén kívül — tartására és ellátására készpénzben, vagy saját gazdaságából, vagy üzletéből vett termékek és cikkek fogyasztására fordít, nevezetesen lakásra, ételmezésre, ruházatra, gondozásra, neveltetésre, illetőleg általában a személyi szükségletek kielégítésére fölhasznál.

Különösen a földbirtokból származó adóköteles tisztajövedelem meghatározása.

A földbirtok jövedelmének meghatározásánál a következőket kell szem előtt tartani:

I. Ha a földbirtokot a tulajdonos, vagy hasznélvező maga kezeli, az adóköteles jövedelmet a gazdasági üzemnek és a vele kapcsolatos jogoknak tényleg elért tiszta nyeresége alkotja.

Becslés esetén a tiszta nyereség összehasonlítás útján nyer megállapítást, vagyis a hasonló mezőgazdasági

birtokokért ugyanabban a községben, vagy a környéken fizetett szokásos haszonbérösszegekhez arányosítandó.

A tiszta nyereség kiszámításának alapjául szolgáló arányosítás a következő módon fogatosítandó:

1. Mindenekelőtt tisztázandó, hogy ugyanabban a községben, vagy a környéken bérbeadott hasonló, vagyis lehetőleg azonos minőségű nagygazdaságoknál, középgazdaságoknál (100—1000 katasztrális holdig) és kisgazdaságoknál (100 katasztrális holdon alul) katasztrális holdanként átlag mekkora az évi haszonbér. Ezen bérátlagok megállapításánál a megyei gazdasági egyesület, vagy más hasonló gazdasági szaktestület véleménye szolgál irányadóul.

2. Megállapítandó továbbá, a földadókataszteri birtokívek szerint az adóköteles birtokának területe. Ha pl. az adóköteles összes birtoka 30 katasztrális hold, a hasonló kisgazdaságok haszonbérátlagja pedig 30 korona, a tiszta nyereség 900 korona lesz.

3. A mezőgazdasági mellékhaszonvételekből, állattenyésztésből, hízalásból, vadászatból, halászatból, selymészetből, méhészetből és más általános keresetadó aló nem eső mellékiparágakból eredő jövedelem a saját gazdaság nyereségében rendszerint bennfoglaltatik. A mellékhaszonvételekből eredő jövedelem csak akkor vehető külön számításba, ha az ilyen haszonvételek a belterjes gazdálkodás arányait túlhaladják, ha pl. a tulajdonos birtokán akkora tehenészetet létesít, hogy ennek a bevétele lesz voltaképen a birtoknak fő jövedelme.

II. Haszonbérbeadás esetén a haszonbérbeadó nyereségét a haszonbér, a részéről fönntartott egyéb haszon, valamint a haszonbérelő által netalán teljesítendő további szolgáltatások pénzértéke alkotja, leszámítva ebből a haszonbérbeadóra nehezedő és a törvény szerint levonható kiadásokat és terheket.

III. Nem arányosítás útján, hanem a tényleg elért tiszta jövedelem alapján, vagyis a nyers bevételnek és az abból

levonható kiadásoknak tekintetbevételével becsülendő meg a haszonbérló jövedelme, a melyhez a birtokkal együtt bérbevett lakásának haszonértéke is hozzászámítandó; ellenben a haszonbérösszeg és a bérbeadó részére vagy ennek nevében teljesített bárminő szolgáltatás értéke abból levonandó. Elmarad ez a kiszámítás, ha a haszonbérlet után megállapított általános kereseti adó alapja vétetik egyszerűs mind a jövedelmi adónál is tisztajövedelemnek.

IV. Hányadrészes haszonbérlet esetén mindakét félnek jövedelmét a gazdálkodás folytán elért és az előző I. pont szerint kiszámított tisztanyereségnek reá eső része alkotja.

V. Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében nyers bevételnek veendő, a melyből azonban, ha az eladás nem tőáron történt, a szükséges terhek és kiadások, a mennyire azt a törvény megengedi, nevezetesen a letarolási, szállítási és egyéb költségek is levonandók; ellenben ha az eladás tőáron történt, ezen kiadások levonása nincsen megengedve.

VI. Ha az adóköteles földbirtokának jövedelméről hitelesített alakban nyereség- és veszteségszámlát mutat be, ez a jövedelem a jelen szakasz eseteiben kiszámított tisztanyereség helyébe csakis akkor léphet, ha a számla eredményének helyessége igazolva van.

Ha a gazda mezőgazdasági üzemének jövedelmeiről könyveket vezet, azoknak adataival az adókimutatásnál bizonyítani jogosítva van. A szabályszerű könyvvezetés feltételei a következők:

A könyvek bekötve, laponként folyószámmal ellátva és átfűzve vezetendők oly módon, hogy a gazda ügyleteit és vagyoni állását teljesen feltüntessék. A gazdasági könyvek bélyegkötelezettség alá nem esnek s a gazdának szabadságában áll a könyvelés bármely módját használni s a könyveket bármely élő nyelven vezetni. Bevezetések a rendszerint kitöltendő helyeken hézag hagyása nélkül teljesítendők. A bevezetés eredeti tartalmát kitörítés által vagy

másként olvashatlanná tenni, valamit kivakarni, vagy oly változtatásokat tenni tilos, a melyek minőségüknél fogva kétséget hagyhatnak aziránt, vajjon az eredeti bevezetéskor vagy később történtek-e.

A könyvvezető gazda köteles a könyvvezetés megkezdésekor leltárt készíteni, tehát ingatlan vagyonát, követeléseit és tartozásait, készpénze mennyiségét és egyéb javait pontosan összeírni és az egyes javak értékét kitüntetni, egyúttal a követelő és tartozó állapotnak egymáshoz viszonyát kimutató mérleget szerkeszteni. E leltár és mérleg azontúl minden évben elkészítendő.

Az adókimutatásnál bemutatandó és a könyvek adatait híven feltüntető nyereség- és veszteségszámlát hitelesített alakban kell benyújtani. Ez alatt azt kell érteni, hogy a nyereség- és veszteségszámla az eredeti könyvek fölmutatása mellett királyi közjegyző által hitelesítendő, a ki azt igazolja, hogy a számla tartalma a fölmutatott könyvek adataival egyezik.

A házbirtokból eredő jövedelem.

A házbirtok jövedelme a jövedelmi adó kivetésénél a következők szerint állapíttatik meg:

Házbéradó alá eső épületeknél az adóköteles jövedelmet a házbér alá vont nyers hasznóérték alkotja, leütve ebből az 1909. évi X. t.-cz. 12. §-a szerint levonható terheket és a laküresedéseknek megfelelő részt. Ha az épület egészben vagy részben házosztályadót fizetett, vagy általános házbéradó alá nem tartozó helyeken az évnek csak egy részén volt bérbeadva, a nyers hasznóérték megbecsülendő. Ez a hasznóérték azonban nem lehet kisebb annál az összegnél, mely után 9⁰/₀-os kulcs mellett a kivetett, illetőleg az egész ház után járó házosztályadó összegével egyenlő házbéradó járna. Ebből a nyers hasznóértékből a törvény 12. §-ában felsorolt igazolt kiadási tételek levonhatók.

Elmarad a jövedelem külön megbecsülése mindazoknál az épületeknél és épületrészeknél, a melyeknek hasznosértéke az erdő- és mezőgazdasági üzem jövedelmében már bennfoglaltatik és ennek folytán ezek, mint a házádótól állandóan adómentes épületek, az 1909. évi VI. t.-cz. 27. §-a alapján a házádó külön terhét sem viselik.

A tőkekamat- és járadékjövedelmek.

Jövedelemadó tárgyát képezi és az alábbiak szerint megállapítandó a tőkevagyonból eredő mindennemű jövedelem is.

1. Tőkevagyonból származó jövedelemnek tekintendő: *a)* az adókötelest megillető kamatok, járadékok és egyéb bevételek; *b)* adóköteles belföldi értékpapírok kamatai; *c)* belföldi takarékbetétek kamatai; *d)* a gyámpénztárak által kezelt kamatjövedelmek;

2. a hazai vállalatok által kibocsátott részvények (szövetkezeti üzletrészek) osztalékai;

3. a külön törvényekkel adómentesített belföldi kötvények és záloglevelek kamatai;

4. bárminő külföldi részvények vagy értékpapírnak osztaléka, vagy a külföldön elhelyezett tőkék kamata;

5. a postatakarékpénztári betétek kamata.

Szolgálati illetmények.

Jövedelmi adó alá tartoznak a szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások. Ilyenekül veendőik:

1. A természetbeni járandóságok, jelesül a mezőgazdasági vagy erdei termékek, ipari vagy kereskedelmi cikkek, természetben adott élelmezés, ruházat s effélék, melyeknek értéke a helyi viszonyoknak megfelelőleg készpénzre számítandó át.

2. A földhasználatban járó illetmény, melynek pénzürtékét *a)* önkezelés esetén a becsú útján megállapított tisztanyereség; *b)* haszonbérbeadás esetén pedig a haszonbérjövedelem alkotja.

3. A természetbeni lakás haszonértéke, melynek számbavételénél a lakásnak házadómentessége mindenkinél figyelmen kívül hagyandó.

Külföldön lakók jövedelmi adója.

Háromszorosan számítandó azoknak az adóköteleseknek — legyenek azok magyar állampolgárok vagy külföldiek — itteni föld- vagy házbirtokból eredő jövedelme, mely 3-szoros jövedelem azonban földbirtoknál a kataszteri tisztajövedelem 3-szorosánál kisebb nem lehet, a kiknek a magyar szentkorona országainak területén belül állandó lakhelyük és háztartásuk nincs és a magyar szentkorona országainak területén a kivétést megelőző évben legalább négy hónapot nem töltöttek el. Kivételnek az uralkodóház tagjai, valamint a hivatalból vagy betegség vagy tanulmány miatt távollevők.

A jövedelemadó tételei.

A jövedelemadó összegét a következő fokozatok határozzák meg:

					Az adó összege
800 K-án felül	900 K jövedelmig	---	---	---	5 K
900 " "	1.000 " "	---	---	---	6 "
1.000 " "	1.100 " "	---	---	---	7 "
1.100 " "	1.200 " "	---	---	---	8 "
1.200 " "	1.300 " "	---	---	---	9 "
1.300 " "	1.400 " "	---	---	---	10 "
1.400 " "	1.500 " "	---	---	---	11 "
1.500 " "	1.600 " "	---	---	---	12 "
1.600 " "	1.700 " "	---	---	---	14 "
1.700 " "	1.800 " "	---	---	---	16 "
1.800 " "	1.900 " "	---	---	---	18 "
1.900 " "	2.000 " "	---	---	---	20 "
2.000 " "	2.200 " "	---	---	---	23 "
2.200 " "	2.400 " "	---	---	---	26 "
2.400 " "	2.600 " "	---	---	---	30 "
2.600 " "	2.800 " "	---	---	---	34 "

					Ar adá Génege
2.800	K-án felül	3.000	K	jövedelmig	--- --- --- 38 K
3.000	" "	3.200	" "	" "	--- --- --- 44 "
3.200	" "	3.400	" "	" "	--- --- --- 50 "
3.400	" "	3.600	" "	" "	--- --- --- 56 "
3.600	" "	3.800	" "	" "	--- --- --- 62 "
3.800	" "	4.000	" "	" "	--- --- --- 68 "
4.000	" "	4.400	" "	" "	--- --- --- 76 "
4.400	" "	4.800	" "	" "	--- --- --- 86 "
4.800	" "	5.200	" "	" "	--- --- --- 96 "
5.200	" "	5.600	" "	" "	--- --- --- 112 "
5.600	" "	6.000	" "	" "	--- --- --- 128 "
6.000	" "	6.600	" "	" "	--- --- --- 144 "
6.600	" "	7.200	" "	" "	--- --- --- 160 "
7.200	" "	7.800	" "	" "	--- --- --- 186 "
7.800	" "	8.400	" "	" "	--- --- --- 212 "
8.400	" "	9.000	" "	" "	--- --- --- 238 "
9.000	" "	9.800	" "	" "	--- --- --- 264 "
9.800	" "	10.600	" "	" "	--- --- --- 290 "
10.600	" "	11.400	" "	" "	--- --- --- 316 "
11.400	" "	12.200	" "	" "	--- --- --- 344 "
12.200	" "	13.000	" "	" "	--- --- --- 376 "
13.000	" "	14.000	" "	" "	--- --- --- 410 "
14.000	" "	15.000	" "	" "	--- --- --- 450 "
15.000	" "	16.000	" "	" "	--- --- --- 490 "
16.000	" "	17.000	" "	" "	--- --- --- 530 "
17.000	" "	18.000	" "	" "	--- --- --- 570 "
18.000	" "	19.000	" "	" "	--- --- --- 610 "
19.000	" "	20.000	" "	" "	--- --- --- 650 "
20.000	" "	22.000	" "	" "	--- --- --- 730 "
22.000	" "	24.000	" "	" "	--- --- --- 810 "
24.000	" "	26.000	" "	" "	--- --- --- 890 "
26.000	" "	28.000	" "	" "	--- --- --- 970 "
28.000	" "	30.000	" "	" "	--- --- --- 1.050 "
30.000	" "	32.000	" "	" "	--- --- --- 1.130 "

A magasabb fokozatok felsorolását helyszűke miatt mellőzve, utalunk az 1909. évi X. t.-cz. 24. §-ára.

Ha 800 koronán alul is van adóztatásnak helye, 800 koronától lefelé a fokozatok 50 koronánként, az adótételek pedig 30 fillérrel kisebbednek. Ez az eset külföldön lakóknál és jogi személyeknél fordulhat elő.

A magasabb fokozatok alkalmazásánál a magasabb fokozattal járó adótöbblet az adóalapnak erre a fokozatra eső többletét meg nem haladhatja.

Kedvezmény a családapáknak.

Ha oly adózó, a kiknek megállapított jövedelme 8000 koronát meg nem halad, kiskorú gyermekeit, vagy törvényes kötelezettség alapján más hozzátartozóit saját háztartása körében eltartja, a jövedelmi adónak tételei mérséklendők: egy fokozattal két vagy három ilyen családtag, két fokozattal négy vagy ennél több ily családtag eltartása fejében. Ha ezen levonások után fennmaradó jövedelem 800 koronánál nem nagyobb, jövedelmi adó kivetésének helye nincs.

Az adótételek kivételes mérséklése.

Elemi vagy egyéb csapások által okozott károk, továbbá az adózónak és hozzátartozóinak tartós betegsége vagy munkaképtelensége, valamint a katonai szolgálatra történt behívás és egyéb rendkívüli körülmények, ha az adózónak foglalkozásából eredő bevételeit lényegesen csökkentik, a kivetés során figyelembe vehetők és ilyen okból az adótételek fokozatai mérsékelhetők, sőt az adóköteles az adó alól teljesen fel is menthető, de már jogerősen megállapított adónak utólagos helyesbítésére ezek okul nem szolgálnak.

A jövedelemadó kivetése, vallomás.

Az adókivetés az adóvallomással veszi kezdetét. A jövedelmi adót az adókötelesek vallomásai, az összeíró bizott-

ságok adatai és a pénzügyigazgatóság adójavaslatai alapján állapítják meg.

A vallomásban az adókötelesnek és a közös háztartáshoz tartozó családtagoknak bármely forrásból eredő adóköteles vagy adómentes jövedelme a források megjelölésével bevallandó. Ha oly jövedelemről van szó, a melynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani, elegendő csupán az adatokat közölni, a melyekre az adóalap megállapításánál szükség van. Mezőgazdasággal foglalkozóknál, ha az előző évben adó alá vont jövedelmekben változás nem állott be, elegendő, ha a fél erre hivatkozik.

A nyereség- és veszteségszámla a vallomáshoz csatolható.

A vallomás tartalma hivatalos titok. Ha a vallomáadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előjáróság köteles a tollbamondott vallomás alapján a vallomási ívet kitölteni.

Vallomást adni nem kötelesek többek között azok az adóköteles egyének, a kiknek adóköteles évi jövedelme a 2000 koronát meg nem haladja, kivéve, ha a vallomás beadására a pénzügyigazgatóság őket külön felhívja. Ha vallomást adni kívánnak, ez mindig jogukban áll.

Adatszolgáltatási kötelezettség a házbirtokosoknál, a háztartások fejeinél és a szolgálatadóknál.

Az általános adókimetelés megindításakor tartozik:

1. minden ház tényleges birtokosa a házban lakók nevét és foglalkozását, ezek évi lakásbérét, továbbá minden al-bérbeadónak albérlőit és az általuk fizetett bérösszegeket kimutatni;

2. minden háztartás feje a közös háztartáshoz tartozókat névszerint és a kiskorúakat kor szerint is felsorolni és megjelölni azokat, a kiknek a családfej rendelkezése alá nem kerülő jövedelmük van;

3. mindenki, a ki bárminő szolgálati illetmény vagy nyugellátás kifizetésére van kötelezve, az erre jogosítottak névjegyzékét lakás és foglalkozás szerint, valamint illetményeiket kimutatni.

A ki ezen adatokat kellő időben be nem adja, vagy valótlanságokat ad elő, rendbírság-büntetés alá esik.

Adóösszeírás és adókiszámítási javaslatok.

Az adókötelesek összeírását községenként minden évben újra alakított összeíró bizottságok teljesítik. Az összeíró bizottság a kerületéhez tartozó adóköteleseknek jövedelmi viszonyai felől tájékozást szerez és minden adatot összegyűjt, a mely a jövedelem elbírálására alkalmas.

A pénzügyigazgatóság a hozzá beterjesztett összeíró bizottsági munkálatok és egyéb adatok alapján adókiszámítási javaslatokat készít. Jogában áll az adatokat a felek meghallgatásával és egyéb módon kiegészíteni.

A kész adókiszámítási javaslatokról községenként készült lajstromok előre kihirdetendő 8 napra a községházánál oly célból teendők ki közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse. Az észrevételek az adókivetés megkezdéséig írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb pedig az adókivető bizottságnál — akár szóval, akár írásban — terjeszthetők elő.

Az adókivető bizottság működése.

A jövedelemadót az annak kivetésére alakított adókivető bizottságok az általános kereseti adóval egyidejűleg évenként állapítják meg.

Adókivető bizottság három év tartamára minden közigazgatási járás székhelyén és minden olyan községben alakul, a melynek legalább 10 ezer lakosa van. A bizottság hét rendes és hat póttagból áll.

A bizottság mindenkor zárt ülésben tárgyal, sőt valamely tagjának kívánatára határozatának meghozatalánál még az adózó felek sem lehetnek jelen.

Az adókető bizottság az adóó jövedelmének számszerű megállapításánál az előterjesztett adatokat lelkiismeretesen mérlegeli és arra törekszik, hogy minden ténykörülményt felderítsen, a mely a jövedelem felbecsüléséhez szükséges. Ennek megfelelően a bizottság az adóót kikérdezheti, ha meg nem jelent, beidézheti, tőle írásbeli feleletet kérhet, tanúkat és szakértőket hallgathat meg, és olyan esetben, ha az adóó fél a saját üzleti könyveinek felmutatását önmaga ajánlotta föl, vagy ha az általa bemutatott nyereség- és veszteségszámla eredménye aggályosnak mutatkozik, könyvvizsgálatot is rendelhet el. A könyvvizsgálatot a bizottsági előadó vagy más pénzügyi tisztviselő teljesíti s a vizsgálat eredményét a bizottság szabadon mérlegeli.

Befejezett tárgyalás után a bizottság minden egyes adóóra nézve megállapítja és bejegyzi a kivetési lajstromba az adóköteles jövedelem összegét és az adófokozat szerint ennek megfelelő adótételt.

Fellebbezés az adófelszólamlási bizottsághoz, igazolás.

A végzést az elnök hirdeti ki s először a fél, azután az előadók nyilatkozni tartoznak aziránt, hogy kívánják-e az ügyet a felszólamlási bizottsághoz fellebbezni s ha igen, milyen indokokból. Ilyen nyilatkozat hiányában sem a kincstár, sem a fél részéről további fellebbezésnek helye nincs. A szóbeli fellebbezés indokát bevezetik a jegyzőkönyvbe, ezenkívül jogában áll a félnek a fellebbezés indokait 15 nap alatt írásban is előterjeszteni.

A kivetési lajstromot a kir. pénzügyigazgatóság a községi előljároságnak küldi meg, a hol azt 8 napon át közszemlére teszik, hogy az adóó felek azok kivételével, a kik a bizottsági tárgyaláson jelen voltak és annak határozatába belenyugodtak, 15 nap alatt a felszólamlási bizottsághoz címzett fellebbezésüket szóval vagy írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál előterjeszthessék. Posta útján való benyújtás esetén a feladás időpontja határoz.

Az adókető bizottságok véghatározata ellen beadott fellebbezés fölött az adófelszólamlási bizottság határoz.

Adófelszólamlási bizottság alakítandó minden vármegye székhelyén és minden törvényhatósági joggal felruházott városban és pedig három év tartamára. A bizottság hét rendes és hat póttagból áll.

A felszólamlási bizottság a fellebbezést hivatalból visszautasítja, ha azt elkésve nyujtották vagy jelentették be. Az érdekelt fél igazolási kérelmet terjeszthet elő a fellebbezéssel együttesen az elmulasztott határidő utolsó napját követő 15 nap alatt írásban a pénzügyigazgatóságnál.

Ha a felszólamlási bizottság az igazolási kérelemnek nem ad helyet, a fellebbezést tárgyalás nélkül visszautasítja, ellenkező esetben pedig nyomban érdemileg letárgyalja.

A felszólamlási bizottság az adatokat szabadon mérlegeli és határozatában a felek kérelméhez kötve nincs. Az adókötelest beidézheti, vagy tőle írásban feleletet kérhet, tanúkat és szakértőket hallgathat meg és a fentiek szerint könyvizsgálatot tarthat. A tárgyalás befejeztével hozott határozatát indokolás kíséretében jegyzőkönyvbe iktatja és úgy a félnek, mint a kir. pénzügyigazgatóságnak kézbesítetteti.

Panasz a m. kir. közigazgatási bírósághoz.

Az adófelszólamlási bizottság határozata ellen a közigazgatási bírósághoz csak bizonyos esetekben van helye panasznak.

Panaszjoggal élhet a kincstár képviselője: *a)* a létminimum megállapítása ellen; *b)* ha a felszólamlási bizottság a kető bizottság által megállapított adót leszállította; *c)* ha az általános kereseti adót vagy a jövedelmi adót az előző évinél kisebb összegben állapította meg.

Panaszjoga van az adókötelesnek: *a)* ha a felszólamlási bizottság a kető bizottság által megállapított adót felemelte; *b)* ha az általános kereseti adót vagy a jövedelmi adót az előző évinél nagyobb összegben állapította meg; *c)* ha az

adó kivetésének alapjául szolgáló jövedelem nem ugyanazon felszólamlási bizottság területéről folyik; *d*) ha a létminimum megállapítását a felszólamlási bizottság megtagadta.

Mind a két fél élhet panaszszal: *a*) ha az a kérdés döntendő el, hogy valamely jövedelem adóalapul vehető-e vagy sem; *b*) ha a felszólamlási bizottság alakulásánál vagy eljárásában a törvény szabályait megsértette; *c*) ha az a kérdés döntendő el, hogy az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből vagy egyes jövedelemforrások nyers bevételéből valamely tétel a kereseti adónál vagy a jövedelemadónál levonható-e vagy sem.

A létminimum kérdésében hozott két egybehangzó határozat ellen nincs panasz.

A panaszt a pénzügyigazgatóságnál írásban kell benyújtani.

Jövedelmi adópótlék a szolgálati illetmények után.

A szolgálati illetmények, ha évi 7000 koronát meghaladnak, még külön jövedelmi adópótlék alá esnek és pedig szintén fokozatos kulcs szerint.

A jövedelemadópotléknak fokozatai a következők:

7.000 koronán felül	9.200 koronáig	0.2%
9.200	10.000	0.5%
10.000	13.000	1.2%
13.000	15.000	2.3%
15.000	17.000	3.0%

stb. (Lásd 1909. IX. t.-cikk 66. §.)

A szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső önállóan kezelt jövedelemadó, valamint a most említett jövedelmi adópótlék együttes összege tekintendő az országos betegápolási pótlék és az állami egyenes adókon nyugvó helyhatósági adók kivetésének alapjául.

Ezt az esetet kivéve a jövedelmi adó után semmiféle más állami vagy helyhatósági adó, illetőleg pótlék ki nem vehető.

A községek különbs adóztatási joga.

Jogukban áll a községeknek azokat a községi lakosokat, a kik életük 18. évét betöltötték és állami adót nem fizetnek, a községi törvény szerint a napszámosokra megállapított községi adóval megterhelni.

A törvényhatóság jóváhagyása mellett a község az ilyen adó kivetésének módzatait szabályrendelet útján határozhatja meg. Az ilyen községi adó azonban a törvényhatóság által megállapított egy napi községi átlagnapszám összegénél, vagy a községben fizetett legkisebb mérvű községi adó felénél nagyobb nem lehet.

Az országos betegápolási póttadó.

Ez az adónem az 1898. évi XXI. t.-cz. rendelkezése:in alapszik s a folyó évre előírt egyenes állami törzsadók (földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, általános kereseti adó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója és a szolgálati járandóságokra eső jövedelmi adónak és a jövedelmi adópótléknak együttes összege) után vettetik ki. A törvény meghatározza a legmagasabb mértéket, a melyet a betegápolási póttadó meg nem haladhat. Ez eredetileg az egyenes államadók 3⁰/₀-a volt, később 5⁰/₀-ra emelkedett, legutóbb a törvényhozás pedig 10⁰/₀-ra emelte. Ezen 10⁰/₀-on belül az országos betegápolási póttadó százalékának tényleges nagyságát évről-évre a belügy-miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg az állami költségvetésben hozza javaslatba.

A kivetést a községi jegyzők végzik.

Az alapadók leírása esetén a betegápolási póttadó is leírandó.

A vadászati és a fegyveradó.

A vadászati adó és a fegyveradó egyaránt az 1883. évi XXIII. t.-cikken alapszik.

A ki a vadászatot akarja gyakorolni és egyéb törvények szerint arra jogosítva van, vadászati adót tartozik fizetni.

Mentesek a vadászati adó alól többek között: 1. a vadak gondozására és a vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédek; 2. a mezei, erdei és szőlőcsőszök, pásztorok és erdőkerülők; 3. a hatóságilag felesketett erdőtisztek, erdőőrök.

A vadászati adó egy évi összege 24 korona, 30 napot meg nem haladó időtartamra 12 korona lefizetésével is lehet vadászati jegyet váltani. Az adóév augusztus 1-én kezdődik és a következő év július 31. napjával végződik. A vadászat csak az adó lefizetését tanúsító vadászati jegy megszerzése után gyakorolható. E jegy csak egy személyre szólhat és másra át nem ruházható. A jegyet az illető adózó bejelentésére a kir. adóhivatal szolgáltatja ki. A bejelentések a községnél ingyen szerezhető űrlapok felhasználásával a főszolgabírónál nyújtandók be.

A ki vadászati jegy nélkül vadászik, jövedéki kihágást követ el és a törvényben meghatározott büntetés alá esik.

Fegyveradóat fizet mindenki a birtokában lévő vadászatra használható lőfegyverek és azon fegyverek után, a melyek családtagjainak, vadászcselédeinek, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédeinek, csőszeinek, pásztorainak és erdőkerülőinek birtokában vagy használatában vannak.

Fegyveradó alá nem esnek többek között: 1. a családi ereklyeként tartott fegyverek; 2. a fegyvergyűjtemények használaton kívül levő régi szerkezetű fegyverei; 3. a kizárólag czéllövészetre használt fegyverek; 4. a felesketett erdőtiszteknek, erdőőröknek szolgálati fegyverei.

Az évi adó minden egycsővű puska után két korona, minden darab kétsővű puska után négy korona. Ugyanezen négykoronás tétel alá esnek a három- és többsővű fegyverek is.

A kik csak fegyveradóat fizetnek, azoknak adóját a községi közegek szedik be; de a kik egyúttal vadászati adót

is fizetnek, azok ezen utóbbival együtt a fegyveradót is az adóhivatalnál fizetik.

Minden fegyveradó alá eső fegyver bejelentendő. A családi ereklyeként tartott, vagy már használaton kívül levő, avagy kizárólag czéllövészetre használt fegyverek szintén bejelentendők és a tulajdonos tartozik magát a községnek oly bizonyítványával ellátni, hogy az ilyen fegyverek adómentesek.

A bejelentés elmulasztása büntetést von maga után.

A hadmentességi díj.

Hadmentességi díjat kötelesek fizetni:

1. A hadi szolgálatra végleg alkalmatlanoknak talált védkötelesek;

2. azok, a kiket katonai szolgálati idejük eltöltése előtt oly testi fogyatékoság miatt bocsátanak el, a mely nem tette őket keresetképtelenné s a kiknél a testi fogyatékoság nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;

3. azok a védkötelesek, a kik a törvényes szolgálati idő letelte előtt az osztrák-magyar monarchiából kiköltöznek.

A póttartalékosok nem esnek hadmentességi díj alá.

A hadmentességi díj fizetése alól föl vannak mentve:

1. a keresetképtelenek, ha egyszersmind vagyontalanok is; 2. a közsegítségben részesülő szegények; 3. a kik hadiszolgálatra nem alkalmasak ugyan, de egyéb hadi czélokra szükséges hadi szolgálatokra használhatók s a népfölkeléshez tartozók azon évben, a melyre őket szolgálattételre behívják; 4. a papok, papjelöltek, néptanítók és tanítójelöltek.

Házi cselédek hadmentességi díját, továbbá a mezőgazdaságnál, gyárakban, kereskedelmi és iparüzletekben cselédminőségben alkalmazott egyéneknek és ugyanezeknél alkalmazott azon segédeknek és segédmunkásoknak hadmentességi díját, a kik 80 koronánál több havi díjat

nem húznak, a munkaadók fizetik, de jogukban áll a fizetett díjat a védköteles egyén béréből levonni. Azon családtagoknak hadmentességi díját, a kik a jövedelmi adónál a háztartás fejével egy adókötelesnek veendő, a családfő fizeti.

Hadmentességi díj fejében évenként fizetnek:

1. Hat koronát a mezőgazdaságnál, gyáraknál, kereskedelmi és iparüzletekben és vállalatokban cselédi minőségben alkalmazott egyének és a napszámosok.

2. Nyolcz koronát fizetnek: a házi cselédek, gyári és egyéb iparüzletekben alkalmazott munkások, ha 80 koronánál több havi díjat nem húznak, vagy ha darabszámra dolgoznak.

3. Tizenkét koronát fizetnek a segéd nélkül dolgozó önálló kézműiparosok, valamint a kis- és nagyközségeiben segédekkel dolgozó kézműiparosok.

Azok a védkötelesek, a kiknek a terhére, illetőleg a kik után a családfő terhére földadó, házadó, tőkekamatadó, kereseti adó vagy nem szolgálati járandóság után jövedelemadó lett kivelve, hadmentességi díj fejében fizetnek a megelőző évben bárhol kivetett és itt felsorolt összes állami egyenes adók alapján:

6 K-t, ha az alapadó	20 K-nál nem nagyobb
10 " " " "	50 " " "
16 " " " "	100 " " "
32 " " " "	200 " " "
48 " " " "	600 " " "
64 " " " "	1000 " " "
96 " " " "	1600 " " "
120 " " " "	2000 " " "
160 " " " "	2400 " " "
240 " " " "	2400 koronát meghalad.

A hadmentességi díj alapjául abban az esetben is a családfőnek adóját kell venni, ha a kiskorú védköteles

önálló vagyonnal bír, de az az adó, a melyet önálló vagyona után fizet, a családfőre kivetett adónál csekélyebb. Ha oly családfőnek, a kinek évi állami egyenes adója 1000 koronát meg nem halad, több díjköteles családtagja van, addig, míg ez az eset főnnáll, a hadmentességi díj egy családtag után a díjtétel teljes összegével, a többi családtag mindegyike után pedig a díjtétel fele összegével rovandó ki.

Azok a védkötelesek, a kiknek terhére, illetőleg a kik után a családfő terhére szolgálati járandóság alapján vetették ki a jövedelmi adót és egyéb oly állami adójuk nincs, a mely a hadmentességi díj kivetésének alapjául szolgálna, a következő tételeket fizetik:

10	K-t,	ha az alapadó	100 K-nál nem nagyobb			
20	"	"	"	100	"	nagyobb
40	"	"	"	200	"	"
80	"	"	"	400	"	"
160	"	"	"	800	"	"
200	"	"	"	1600	koronát meghalad.	

Mindazok, a kik jövedelmi adóban létminimum czímén adómentesek, ha egyéb hadmentességi díj alapjául szolgáló adó terhükre kivette nincs, évenként 6 koronát fizetnek.

A hadi szolgálatra alkalmatlanoknak talált védkötelesek azon évtől kezdve, a melyben alkalmatlanságuk megállapított, 12 évig fizetik a hadmentességi díjat. A kik időközben bocsájtattak el a katonai szolgálatból, elbocsátásuk évétől kezdve védkötelezettségüknek hátralevő tartamára fizetik a díjat. A díjköteles egyéneket a községek, a főszolgabírák és a pénzügyigazgatóságok tartják nyilván.

Mindazok a védkötelesek, a kik ezen törvény rendelkezései alá esnek, kötelesek mindaddig, a míg díjfizetési kötelezettségük tart, minden év február hónapjában azon község előljárátságánál, a hol állandóan tartózkodnak, a

hadmentességi díj kivetéséhez szükséges adatokat beval-
lani. E célra ingyen kiszolgáltatót nyomtatványok szol-
gálnak.

A hadmentességi díjat a pénzügyigazgatóság veti ki, a
kivetési lajstromok 8 napon át a községházánál közszem-
lére tételnek, azokat mindenki megtekintheti és az adó-
kötelesek észrevételeiket megtehetik. Az elsőfokú kivetés
ellen a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához lehet
fellebbezni, ezen utóbbi bizottság határozata ellen pedig
a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

A hadmentességi díj a kivetési év október 1-én esedékes
és november 15-éig egyszerre fizetendő le.

Az a védköteles-, a ki a kivetési év október 1-je előtt
azon községből, a hol hadmentességi díjjal meg van róva,
elköltözni kíván, köteles a rá kivetett díjat egyszerre le-
fizetni és távozására a község előljáróságától engedélyt
kérni.

A kik katonai szolgálati idejük eltelte előtt kivándorlási
engedélyt nyernek, tartoznak a védkötelezettség hátralévő
éveire járó hadmentességi díjat az engedély átvétele előtt
egyszerre lefizetni.

A jelentkezések elmulasztása pénzbírsággal büntetetik.

Gyakorlati példák az adótörvények alkalmazására.

Az adótörvények előrebocsátott rövid magyarázata után bemutatunk néhány gyakorlati példát, oly célból, hogy a törvények alkalmazásának módját megvilágítsuk.

Egy 10 holdas kisgazda adói.

Földi Áron kisgazda birtokának a terjedelme 10 katasztrális hold és birtokívén a kataszteri tiszta jövedelem 120 koronában van kimutatva. Földadója ennek megfelelően ... .. 24 K — f.

Házának egy I-ső fokozat alá tartozó községben három lakrésze van, ezek után a házosztályadó... .. 8 K — f.

A jövedelemadó fizetése alul Földi Áron létminimum címén föl van mentve, mert a földből nyert jövedelménél egyéb jövedelme nincs és ennek összegét az adókivetésnél a viszonyokhoz képest 800 K-nál kevesebbre becsülték. Összes egyenes állami adója tehát... .. 32 K — f.

Sáros községben a pótadó kulcsa 50⁰/₀. Földi Áron tehát 32 korona államadó után községi pótadóban fizetni fog ... .. 16 K — f.

A törvényhatósági útdó rendszerint 10⁰/₀, ez esetben tehát ... .. 3 K 20 f.

Iskolai pótadó legfeljebb 5⁰/₀ ... .. 1 „ 60 „

Községi közmunkatartozása egy pár vonóállat után két igás napszámban van megállapítva, amelyből annak fele 3 koronával megváltandó.

A középbirtokos adói.

Egy 100 holdas birtok kataszteri tiszta jövedelme 2000 korona. Földadója tehát ennek 20⁰/₀ a ... .. 400 K — f.

A házosztályadó 6 lakrész után II. osztályú
községben ... .. 36 K — f.

A birtokos adóköteles jövedelmét az adó-
kivető bizottság a kataszteri tiszta jövedelem
2¹/₂-szeres összegében, vagyis 5000 koroná-
ban állapította meg, ennek adótétele 96 K
volna, azonban figyelemmel az 1909. év
X. t.-cz. 25. §-ára és az adózó félnek két kis-
korú gyermekére, a bizottság egy fokozattal
kevesebbet, vagyis ... .. 86 K — f.
állapított meg.

Az egyenes állami adók összege tehát ... 522 K — f.
azonban helyhatósági pótlékot csak a földadó
és a házadó összege után, vagyis 436 korona
után lehet kivetni és így a 10⁰/₀-os törvény-
hatósági útdadó lesz ... .. 43 K 60 f.
az 50⁰/₀-os községi pótdadó ... .. 218 „ — „
az 5⁰/₀-os iskolai pótdadó ... .. 21 „ 80 „

Ezenkívül az illető gazda fizetni fogja a cselédeire netán
kivetett kereseti adót és az esetleges hadmentességi díjakat.
Jogosítva van azonban a cselédek helyett fizetett ezen
adókat azoknak béréből levonni.

Többféle forrásból eredő jövedelmek.

Különösen a jövedelemadó szempontjából fontos tudni
azt, hogy mi történjék, ha többféle forrásból eredő jöve-
delem egy kézben egyesül. Így pl. valakinek van a föld-
birtokából folyó jövedelme ... .. 2000 K
szolgálati illetménye ... .. 3000 „
vele élő feleségének kamatjövedelme ... .. 1000 „
ugyanaz az adózó fél élvez jövedelemadótól men-
tes sebesülési pótlékot ... .. 1000 „
összes jövedelme tehát ... .. 7000 K

Ennek megfelelően 160 korona jövedelemadót kellene
fizetnie, ámde ¹/₇-ed rész az adómentes sebesülési pótlék

fejében leütendő, marad tehát kerekszámban 138 korona, az adóköteles jövedelemre eső jövedelemadó fejében.

A szolgálati illetményeket terhelő adók.

Egy uradalmi gazdatiszt javadalmazása a következőkből áll:

évi készpénzfizetés	4600 K
öt szobás lakás ellenértéke	500 "
tehéntartás értéke	600 "
sertéstartás értéke	300 "
tűzifajárandóság	200 "
gabonakonvenczió egyenértéke	1200 "
kert és szántóföld haszna	400 "
	<hr/>
összesen:	7800 K

Ebből levonandó:

életbiztosítási díj	200 K
nyugdíjjárulék	100 "
	<hr/>
összesen:	300 K

Marad tehát adóköteles tiszta jövedelem 7500 K a mely után 186 korona jövedelemadó és 15 korona jövedelemadó pótlék fizetendő.

Ezeknek együttes összege, vagyis 201 korona után vetendő ki az országos betegápolási pótladó, ez tehát 10⁰/₀-kal 20 korona 10 fillér lesz, továbbá helyhatósági adók. Így a megyei pótladó 5⁰/₀-kal 10 korona 05 fillért fog kitenni, a községi pótladó pedig 50⁰/₀-kal 100 korona 50 fillért.

Haszonbérleők adói.

A földhaszonbérleő ezen haszonhajtó keresete és összes jövedelmei után általános kereseti adót és jövedelemadót fizet. Valamely haszonbérleőnél a haszonbér összege évi 8400 korona készpénzben, ezenkívül ő viseli az összes adók terhét a haszonbérleő helyett, ezeknek összege 1000 korona és természetben tartozik bizonyos szolgáltatások-

kal, a melyeknek értéke évenként 600 korona. Az összes szolgáltatások tehát 10.000 koronára rúgnak és ez az összeg tekintendő a haszonbér összegéül úgy az általános kereseti adónak, mint a jövedelemadónak kivetésénél.

Az általános kereseti adónál az 1909. évi IX. t.-cz. 43. §-ához képest a haszonbérlő adója nem lehet kevesebb ezen haszonbérösszeg 2°/_o-ánál, tehát 200 K-nál. Tegyük fel, hogy az adókvető bizottság ezt a legkisebb adótételt alkalmazza és a kereseti adót 200 koronában állapítja meg.

A jövedelemadó ettől függetlenül, az illetőnek összes jövedelmei után vettetik ki. Ha más jövedelme nincs, mint a mennyit ebből a haszonbérletből húz, akkor a jövedelemadó kivetésénél a jövedelem külön kiszámítása elmaradhat, föltéve, hogy a haszonbérlet után megállapított általános kereseti adó alapja, vagyis az ott megállapított tiszta kereset vétetik emitt is tiszta jövedelem gyanánt.

Az adókvető bizottság ebben az esetben nem így jár el, hanem az adóköteles jövedelmet a haszonbérösszegnek $\frac{1}{4}$ -ed részében, tehát 2500 K.-ban állapítja meg. Az ennek megfelelő adótétel szerint tehát a jövedelemadót 30 koronában szabja meg.

A helyhatósági pótlékok kivetésénél ez a jövedelemadó nem jön figyelembe és így a községi póttadó 50°/_o-kal a 200 korona kereseti adó után 100 koronát fog kitenni, a 10°/_o-os betegápolási póttadó 20 koronát, a megyei póttadó 5°/_o-kal 10 koronát stb.

Haszonbérbeadott birtok után fizetendő adók.

A birtok haszonbérbe adása a földadóra nézve semmi változást nem jelent. Ennek összege változatlanul marad és vagy a haszonbérbeadó maga fizeti, vagy a haszonbérlőre hárítja, mely esetben, mint láttuk, a tulajdonos helyett fizetett földadót mint a haszonbérhez tartozó szolgáltatást annak összegéhez hozzá kell számítani.

A haszonbéri viszony főleg a jövedelemadónál bír fon-

tossággal az adóztatás szempontjából. A tulajdonos ugyanis haszonbérbe adott birtokának haszonbérjövédeme után fizeti a jövedelmi adót. Ha van más forrásból eredő jövedelme is, a haszonbérjövédeme ahhoz hozzászámítandó és együttesen kerül jövedelmi adó alá. Ha a haszonbérjövédeme az illető adózó félnek egyedüli jövedelme, akkor a számítás következőképpen fog alakulni:

haszonbérösszeg készpénzben	---	---	---	---	8400 K
adóátvállalásban	---	---	---	---	1000 "
mellékszolgáltatásokban	---	---	---	---	600 "
				Összesen:	10000 K

Levonható tételek lehetnek:

adóssági kamatok	---	---	---	---	600 K
életbiztosítási díjak	---	---	---	---	200 "
tűzkárbiztosítási díjak	---	---	---	---	200 "
épületek értékcsökkenése	---	---	---	---	600 "
ármentesítési díjak	---	---	---	---	200 "
				Összesen:	1800 K

Mindezek levonása után marad tehát adóköteles tiszta jövedelem 8200 korona. A jövedelmi adó összege tehát évi 212 korona lesz. Ezen jövedelemadó összege után pótlékok ki nem vehetők.

Adózás módja különböző helyeken levő adótárgyak után.

Sőre János A. községben lakik és ott mézszáros üzletet folytat, B. község határában van egy önkezelésben levő birtoka, C. község határában egy földhaszonbérlete, a melyet Korcsmáros Istvántól bír haszonbérben. A. és B. község ugyanazon adókető bizottsághoz tartoznak, C. község egy másikhoz.

Sőre János az adóösszeírás alkalmával köteles lesz mézszárosiparáról A. községben, haszonbérletéről C. községben vallomást adni a kereseti adó kivetése céljából. Be

kell jelentenie a mészárosiparra nézve, hogy a múlt évben hány és milyen marhát vágott, a haszonbérletre nézve be kell jelentenie a haszonbérbeadó nevét, a községet, a hol a haszonbérlet fekszik, a haszonbérnek és a mellékszolgáltatásoknak összegét és a haszonbérletbe fektetett tőke nagyságát. A jövedelemadóra nézve lakhelyén, A. községben kell vallomást tennie, külön kitüntetésével a mészárosiparból, a saját kezelésű birtokból és a haszonbérletből eredő jövedelmeknek.

Sőre Jánosra mindezek alapján A. községben fogják kivetni a jövedelmi adót összes jövedelmei után, tehát azok után is, a melyek B. és C. községből származnak, ugyanitt vetik ki rá az általános kereseti adót is, de csakis mészárosüzlete után. B. községben földadót fog fizetni és annak pótdóit, C. községben pedig mint haszonbérelő, általános kereseti adót és annak pótdóit.

ÍRÁSMINTÁK AZ ADÓÖSSZEÍRÁSNÁL
MEGKÍVÁNT BEVALLÁSOKHOZ
ÉS KIMUTATÁSOKHOZ.

Vallomási ív a kereseti adóhoz.

Vallo-

az általános kereseti adó alá eső

Az adóköteles neve és polgári állása

Az adóköteles czége: .....

A cégtársak (üzlettársak) neve: ..... állandó lakóhelye ^{község}..... kerület.....
utca ..... házszám.
ut térA cégtársak (üzlettársak) neve: ..... állandó lakóhelye ^{község}..... kerület.....
utca ..... házszám.
út térA cégtársak (üzlettársak) neve: ..... állandó lakóhelye ^{község}..... kerület.....
utca ..... házszám.
út tér

Ha az adóköteles az alábbi 1. rovatban megjelölt foglalkozás után még nem volt meg-

1	2	3	4	5	6				
Az adóköteles foglalkozás (ipar, üzlet, bánya, bérlet, vállalat stb.)		Az adóköteles az 1. rovatban meg- jelölt foglalkozását egész évben át folytatja-e, ha nem, mennyi ideig?	Az 1. rovatban megjelölt fog- lalkozás után az adóévet meg- előző 19...évben mutakozó		A befektetett	Haszonbérleteknél (hányadrészes bérloknél, használatot élvező vagyonkezelőknél)			
megnevezés			nyers bevétel	nyers bevétel terhelő kiadás		álló tőke	torgó tőke	természetben teljesítendő szolgáltatás- nak vagy efféle kötele- zettségnek	
helye (község, város, kerület, utca, út, tér, házszám, hely- rajzi szám)			évi összege koronákban		összege koronák- ban		meg- nevezése	évi értéke koronák- ban	
Földhaszonbérlet Nagy Jánostól 50 kat. hold		Sásd	igen		2000	1000	2000	2-drb hízott sertés	200

Igazolom, hogy a felsorolt adatokat legjobb meggyőződésem szerint lelkiismer-

Kérem Sásd, ^{an} 1913. évi márczius hó 2 napján.

Figyelmeztetés.

1. A ki vallomását az előírt határidőben be nem adja, vagy vallomásából adóköteles foglalkozást láthat, a be nem vallott haszonbérlet foglalkozás után a kivétel során megállapított adónak — a mennyi-
ben az adóalap 10.000 K-t meg nem halad — 1%-át, ha pedig a vallomás kezdése vagy kiegyezés
véget hozza létezett felhívásnak meg nem felel, az első fokúlag megállapított adónak további 4%-át
fizeti pótlék fejében; 10.000 K-t meghaladó adóalap esetén az 1%-os pótlék helyébe 5%-os, a 4%-os
pótlék helyébe pedig 10—25%-os pótlék lép. (1909: IX. t.-cz. 29. §-a és az 1912: LIII. t.-cz. 39. §-a.)

Kimutatás a haszonbérekről.

Nagy János sádsói községi lakos által haszonbérbe (hányadrészes bérletbe vagy használati kezelésbe) adott vagyontárgyakról és vagyontárgyakról az 1913. évré.

1	2		3				4	5		6
	A bérlet	A bérlet	kezdete		megszűnése			A természetben fel- javított szolgálati- latásnak vagy eféle kötelezettségnek	évi értéke kor- nában	
Polya szám	n e v e	lakása	év	hó	év	hó	évi értéke kor- nában	megnevezése	Jegyzet	
1	Kis Pál	Sádsó, alsó- sor 80.	1912	okt. 1.	1918.	július 30.	2000	2 db <i>hízott sertés</i>	200	

Aláírás:

Nagy János

Igazolom, hogy ebben a kimutatásban foglalt adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt *Sádsó* n 1913. évi *márcz.* hó 2. napján.

- Figyelemztetés.** 1. A bérbeadó köteles a bérlet nevével és lakóhelyével és az évi haszonbér összegével — az összes mellékszolgálatokkal együtt — az illető községi elöljáróságnak (városi adóhivatalnak) kimutatni. (1909: IX. t.-cz. 25. §-a.)
 2. A ki ezt a kimutatást a vallomáshoz időpontjáig be nem terjeszti, az 1909: IX. t.-cz. 59. §-a értelmében annyiszor büntetendő 1—50 koronáig terjedő bírsággal, a hány adóalanyról ezt a kimutatást elkövette.
 3. Ha az előző évről adott kimutatásban foglalt adatok semmiben sem változtak, elegendő, ha a következő évben erre a körülményre a bérbeadó (főbérlet) csak hivatkozik. Bármilyen változás esetén azonban a kimutatás évről-évre állítandó ki.
 4. Az olyan hányadrészes bérlet, a kinek hányadrészes bérlete csupán egy évre szól, a kimutatásba nem kell felvenni.

Vallomás a jövedelemadó kivetéséhez.

Vármegye neve: ..... Község (város) neve: .....

Vallomás a jövedelemadó kivetéséhez

az 19¹³. évre.

1. Név és foglalkozás: *Ókrös Lajos, birtokos*

2. Lakóhely (székhely, külföldieknél a belföldi tartózkodási hely): *Falud* város
 ..... kerület ..... község
 utca ..... házszám.
 út .....
 tér .....

I. Összes jövedelem

(ideértve a belföldről és külföldről folyó úgy adómentes, mint adóköteles évi jövedelmet és hozzászámítva a közös háztartásban levőknek a háztartás fejének rendelkezése alá kerülő jövedelmét is [T.*] és V. u.*) 3. és 9.—13. §-ai):

	A jövedelem összege		Jegyzet
	K	f	
A) A földbirtokból — a háztartásban felhasznált saját termékek pénzértékének hozzászámításával, de a rendes gazdálkodási költségek levonásával (ideértve az esetleg fizetendő illetékegyenértéket és kárbiztosítási díjakat is) és pedig:			
<i>a) önkezelés esetén, a mezőgazdasági mellékhaszonvételekkel (állattenyésztés, állathizlalás, vadászat, halászat, méhészet stb.-vel együtt (V. u. 16. § I.)</i>	2000	—	
<i>b) bérbeadás esetén (V. u. 16. § II.)</i>	1000	—	
<i>c) bérbevétel ese én a haszonbér levonásával (V. u. 16. § III.)</i>			
<i>d) hányadrészes berlet esetén (V. u. 16. § IV.)</i>			
<i>e) az erdő faállományának eladása eseién (V. u. 16. § V.)</i>			
B) A házbirtokból a saját házában bírt lakás haszonértékének beszámításával, de a rendes karbantartási költségek levonásával (T. és V. u. 17. §)	300	—	
C) Az iparból, kereskedelemből, bányászatból és egyéb — a földberlet kivételével — az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásból, a háztartásában saját üzletéből felhasznált termékek és cikkek pénzértékének hozzászámításával, de az üzemi és üzleti költségek levonásával (T. és V. u. 18. §-a)			
D) A tőkevagyonból és egyéb a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó bevételekből akár készpénzben, akár pénzhelyettesítő járandóságokban, jelesül mindenféle kamatok és járadékok, adóköteles vagy adómentes értékpapírok kamatai, részvények osztalékai, bárminő külföldi részvénynek osztaléka, vagy külföldi értékpapírnak, illetőleg külföldi takarékbetétnek kamata, bérbeadott ipartüzletek és föld- vagy házadó alá nem tartozó jogosítványok haszonbéréi (ez utóbbiaknál az esetleges üzemi és karbantartási költségek levonásával) sth. (T. és V. u. 20 §-a)			
Átvitel	3300	—	

*) „T.” az 1909. évi X. t.-czikket, „V. u.” pedig az ennek a törvénynek végrehajtása iránt kiadott 1911. évi 84.000. sz. utastítást jelenti.

	A jövedelem összege		Jegyzet
	K	!	
Áthozat ...	3300	—	
E) A szolgálati viszonyból (ideértve a munkabérvizonyt is): a természetben élvezett illetmények pénzértékének a jövedelemben való beszámíttásával (T. és V. u. 21. és 22. §-a), de a törvény 12. § 8. pontja szerint megengedett levonások nélkül, még pedig:			
a) meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással egybe nem kötött állandó természetű illetmény fejében, annak a bevallás időpontjában járó egy évi összege szerint (V. u. 11. § 1. pont második bekezdése)			
b) meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással egybe nem kötött változó természetű illetmény fejében, annak mult évi összege szerint, illetőleg ha a bevétel nem szólt egész évre, vagy csak a folyó évben keletkezett, a védelmezett egy évi jövedelem (V. u. 11. § 1. pont utolsó-előtti bekezdése)			
c) nem közszolgálatban állóknál a meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással egybekötött, akár állandó, akár változó természetű járandóság egy évi összege minden levonás nélkül			
F) Az adóköteles jövedelemnek összes egyéb nevei: mint pl. a sorsjegy- és sorsjátéknyeremények, vagyontárgyaknak nyereszkesedés céljából történt eladásából eredő nyereségek, ismétlődő ajándékok, melyek nem vagyonszaporulat-, hanem jövedelemjelleggel bírnak, továbbá jutalmak (borravalók), napszámkereset s effélék (V. u. 9. § 4. bekezdés)			
Osszesen ...			

Ha az A—D pontok alatt kitüntetett jövedelem részben vagy egészben a lakóhelyen kívüli község területéről folyik be, vagy oly jövedelemforrásból származik, amely nem képezi az adókötelesnek, illetve a közös háztartásához tartozóknak kizárólagos tulajdonát, megnevezése annak, hogy

a) az ingatlanok hol fekszenek ..... község..... $\frac{\text{utcza}}{\text{út}} \frac{\text{tér}}{\text{tér}}$ házszám,
b) az üzlettelep (bérletek) hol vannak ..... „ .....
c) a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-cz. 1. §-ának 6. pontjában említett vagyonjog hol létezik : .....

d) kik a társtulajdonosok (esetleg mi a közös cég neve): .....

e) mekkora hányadrész illeti meg az adókötelest a közös jövedelemből: .....

Figyelmeztetés. A vallomási-ív helyes kiállítására nézve kellő útbaigazítást nyújt az erre a célra külön kiadott „Oktatás”, melyet a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) az adókötelesek díjtalanul kaphatnak.

Levonások: *)

		A levonások összege	
		K	f
1. Az adóköteles által fizetendő adóssági kamatok és egyéb magánjogi címen alapuló terhek (V. u. 12. § 7. pont), jelesen:			
a) az adósságok vagy kölcsöntőkék kamata, a fizetett járadék összege az alább II. tétel alatt következő részletezés szerint	900	—	
b) az államkölcsön (inségkölcsön), a szőlődézsma- úrbéri és más hasontermészetű váltáság esedéke			
c) a szőlőfelújítási kölcsön kamata	80	—	
d) a vízszabályozási járulék összege	100	—	
2. ... biztosító intézetnél ... számú biztosítási kötvény (kötvények) alapján a megelőző évben fizetett életbiztosítási díjak és pedig egy adózónál évente legfeljebb 200 K erejéig, a közös háztartás keretében a családfővel együtt adózóknál pedig évente összesen legfeljebb 400 K erejéig (V. u. 12. § 8. pont)			
	200	—	
3. A szolgálati járandóságokat terhelő kiadások (V. u. 12. § 9. pont és 22. § második bekezdés):			
a) szolgálati díj			
b) nyugdíjalapjárulék (lakbérsegélyalap- és lakbérbiztosítási alapjárulék)			
c) meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással terhelt járandóságoknál ezeknek a kiadásoknak összege			
Összesen	1280	—	

		K	f
1	Összes jövedelem	3300	—
2	Levonások összege	1280	—
3	Mutatkozik tiszta jövedelem	2020	—

II. Részletezés az adóköteles által fizetendő adóssági kamatokról és járadékokról a „Levonások“ 1. a) pontjához (V. u. 29. § 6. pont):

Törlesztés kölcsöntőkénél az eredeti tartás összege	Egyik kölcsöntőkénél a törlesztés felvételkor tartás összege	Kamatláb	Az 1. illetve a 2.-ik pontban megjelölt tartás után járó kamatok összege		A fizetett járadék évi összege		A kamatot (életjáradékot) élvező személy	
20.000	—	4,5 ⁰ / ₁₀₀	900	—	1000	—	<i>Gubacsi Hitelbank</i>	<i>Gubacs</i>
Összesen			900	—	1000	—		

*) A levonandó tételek csak ahból az évi nyers bevételből vonhatók le, amelyet közvetlenül terhelnek; még pedig: a) azok a terhek, melyek az adóévi megítélés évben keletkeztek vagy már korábban fennállottak, ha a kölcsön törlesztése, a kölcsöntőke teljes összege után járó kamatok esetleg egyéb esetekben pedig a vallomásadás időpontjában még fennálló kölcsöntőke után járó kamatok, illetőleg más járulékok egy évi összege erejéig; b) azok a terhek pedig, melyek az adókitetés évében, de a fél adójának elsőfokú megállapítása előtt (V. u. 11. §. 4. pont) keletkeztek, a csonka évnek megfelelőleg járó összegük-en. (V. u. 13. §.)

III. A jövedelemadó alá nem tartozó jövedelem (V. u. 3., 4., 5., 7. §-a és 12. §-ának 10. pontja)

a) adómentességének jogcíme: .....

b) összege: ..... K.

IV. Az adótételeknek mérséklésére igényt adó körülmények felsorolása (T. 25. §-a):

(A családfő által eltartott kiskorú gyermekek vagy törvényes kötelezettség alapján eltartott más hozzátartozók nevei, vagy egyéb, az adóköteles teherviselési képességét lényegesen csökkentő körülmények, pl. tartós betegség, munkaképtelenség, katonai szolgálat stb.)

4 kiskorú gyermek eltartása

V. Kamat- és járadékjövedelmeknél

a kamat vagy járadék fizetésére kötelezett (adós) neve és lakóhelye: .....

VI. Szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál

a szolgálatadó neve és lakóhelye: .....

VII. Ha olyan jövedelemről van szó, a melynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani, az adóköteles a jövedelem számszerű megjelölését mellőzheti, mely esetben az adóalap megállapításához szükséges adatokat itt tartozik közölni (T. 26. §-a) és pedig:

A) A földbirtoknál

önkezelés vagy hányadrészes bérlet esetén (V. u. 29. § 2. a) pon

Megjelölése annak a községnek, ahol a földbirtok fekszik	A földbirtok kiterjedése katasztrális holdakban	Ha a földbirtok az adókötelesnek vagy háztartásához tartozóknak nemkizárólagos tulajdona, illetőleg hányadrészes bérlet esetén	
		a tulajdonostársak, illetőleg a hányadrészes bérlő neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
<i>Falud</i> községben	100 hold		
-----	-----		
-----	-----		
-----	-----		
-----	-----		

B) A házbirtoknál,

ha saját, vagy haszonélvezetül bírt házában lakik, vagy a ház házbéradó helyett házosztályadó alá tartozik (V. u. 29. § 2. b) pont):

A házbirtok egyenkénti megjelölése	Ha a házbirtok az adókötelesnek vagy háztartásához tartozóknak nem kizárólagos tulajdona,	
	a tulajdonostársak neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
<i>Falud</i> község <i>Kossuth-</i> $\frac{\text{utcza}}{\text{út}} 18.$ házszám <i>tér</i>		
.....		
.....		
.....		

C) Az iparnál, kereskedelemnél, bányászatnál és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásoknál (V. u. 29. § 2. c) pont):

A haszonhajtó foglalkozás vagy üzlet (cég)		Ha a haszonhajtó foglalkozást vagy üzletet az adóköteles, vagy a háztartásához tartozók másokkal közösen tolytatják	
megjelölése	helye	az üzlettársak neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
	község $\frac{\text{utcza}}{\text{út}} \text{ házszám}$ <i>tér</i>		
.....	.....		
.....	.....		
.....	.....		

D) A kamat- és járadékjövedelmeknél (V. u. 29. § 2. d) pont):

Ha a kamat- vagy járadékjövedelem egészben vagy részben nem készpénzből áll, felsorolása annak, hogy ez a nem készpénzjárandóság miből áll: .....

150

E) A szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál

(V. u. 29. § 2. d) pont):

Ha a szolgálati járandóságot és ellátást nem készpénz, hanem egészben vagy részben egyéb pénzhelyettesítő (természetbeni) járandóságok alkotják,

a) földhasználatban járó illetmény esetén a föld területe:

..... kataszt. hold ..... -öl,

b) természetbeni lakás esetén a lakrészek száma:.....

c) egyéb természetbeni járandóság esetén felsorolása annak, hogy a járandóság miből áll: .....

F) Az adóköteles jövedelemnek összes egyéb nemeinél

(V. u. 9. § 4. bekezdés):

a) a jövedelem megnevezése .....

b) az annak megállapítására szükséges adatok felsorolása .....

Az adó megállapítására vonatkozó esetleges megjegyzések:

Igazolom, hogy a felsorolt adatokat legjobb meggyőződésem szerint lelkiismeretesen jegyeztem be és hogy azok a valóságnak megfelelnek. Kérem, hogy jövedelmi adóm..... *Falud* ..... községben (..... vármegye) állapíttassék meg.

Kelt..... *Falud*, ... 1913. évi *márczius* hó 2. napján.

Aláírás:

Ökrös Lajos

A házbirtokosok által adandó lakásjegyzék.

..... vármegye. .... község (város).
 ..... kerület.
 ..... utca (tér, út).
 ..... házszám, (helyrajzi szám).

Lakásjegyzék

a jövedelemadónak 19^{13.} évre szóló kivetéséhez.

Mellékelve a házban lakóknak, illetőleg a családfőknek (háztartások fejeinek) 3 drb személybejelentő íve.

Igazolom, hogy e jegyzék 1—6. rovatába általam bejegyzett adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt Dinnyés 19^{13.} évi márczius hó 10. napján.

A ház tényleges birtokosának (meghatalmazottjának) aláírása:

Kincses Péter

Figyelmeztetés. 1. A jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-cz. 30. §-a (V. u. 32. §-a) értelmében a ház tényleges birtokosa vagy ennek meghatalmazottja köteles a házban lakók nevét és foglalkozását, ezek évi lakásbérét, továbbá minden albérletbeadó tartozik albérletét és az ezek által fizetett bérösszeget lakások, illetőleg üzleti helyiségek szerint csoportosítva, ebben a jegyzékben kimutatni. Ez a rendelkezés a szerzetesrendek székházaira (zárdáira) is kiterjed; ellenben a bejelentési kötelezettség nem terjed ki a szállodákban és veedéglőkben megszállott azokra az utasokra, akiknek ottani megszakítás nélkül való tartózkodása három hónapon túl nem terjed.

2. Ezt a jegyzéket az előírt határidőben kell kitölteni és annál a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) benyújtani, a hol a ház fekszik.

3. A ki ezt a jegyzéket kiállítani nem tudja, adatait a községi előljáróságnak szóval is előadhatja, a díjtalan felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli.

4. A ki ezeket az adatokat kellő időben be nem adja vagy ezekben valótlan-ságot ad elő, az az 1909. évi X. t.-cz. 70. §-a szerint annyiszor büntetendő 100 K-ig terjedhető rendbírsággal, a hány adóalanynál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövette.

A házulajdonos által töltendő ki:

Az albérlőbeadó által töltendő ki:

1. A lakás vagy üzlet helyiség száma	2. A lakás felbecsülés	3. Az üzlet helyiségi		4. A lakó, (házbirtokos, főbérlő, házfelügyelő, ingatylenlakó stb.) n e v e	5. foglal- kozás	6. A lakó által fizetett évi házbér összege K F	7. n e v e	8. A lakó (főbérlő, házfelügyelő, ingatylenlakó stb.) albérlőinek foglal- kozás	9. Az albérlő által fizetett házbér összeg egész évre K F		10. Az albérlő által fizetett házbérosszegnek az albérlővel kötött aláírással való megerősítése	11. Jegyzet
		földszint							K F			
1.	földszint			Selyem Pál	csipész	120						
2.	"			Bársony Gábor	földmunkás	160		Ács Imre	földmunkás	80	Bársony Gábor s. k.	
3.	"			Elok József	piatár	130						

A háztartások fejei által kiállítandó személybejelentő ív.

..... vármegye.
 ..... község (város), ... kerület, ... utca (út, tér)
 ..... házsám (helyrajzi szám), ... ¹³³³ ₁₃₃₃ ¹³³³ ₁₃₃₃ ..... ajtószám.

Személybejelentő ív

a házban lakókról a jövedelemadóknak 1913. évre szóló kivetéséhez.

A háztartás fejének)
 (családfőnek) neve: }

Csordás Imre

Igazolom, hogy ebben az ívben általam közölt adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt ..... *Szurdok* ..... 19 13. évi ..... *márczius* ..... hó 8. napján.

A háztartás fejének (családfőnek) aláírása :

Csordás Imre

Figyelmeztetés. Az 1909. évi X. t.-cz. 30. §-a (V. u. 32. §-a) alapján minden lakó bármely címen (pl. mint házbirtokos, főbérelő, albérelő, házfelügyelő, ingyenlakó stb.) lakjék is a házban, tartozik ezt az ívet az előírt határidőben kiállítani, aláírni és a háztulajdonosnak vagy meghatalmazottjának átadni.

Ezt a bejelentő ívet nem önjoguk helyett a törvényes képviselő állítja ki.

Ha az adókötelesnek lakása és üzlethelyisége nem egyazon házban van, vagy ha az ország területén több lakása van, e bejelentő ív I. része csakis egyszer állítandó ki, még pedig ott, a hol a fél annak kiállítása idején lakik.

Ennek a bejelentő ívnek kiállításánál a következők tartandók szem előtt:

1. Az I. alatti részbe a háztartás feje által bérelt (vagy tulajdonul bírt) lakásban levő közös háztartáshoz tartozóknak neve a kiállítás időpontjának megfelelő állapot szerint egymás alá bejegyzendő. Ha a kiskorú családtagok kiképeztetésük céljából mint tanulók, iskolai hallgatók stb. máshol tartózkodnak, azért ezek is felsorolandók, de ezt a körülményt a „Jegyzet” rovatban meg kell említeni.

2. A bejelentő ív II. részébe a háztartás fejének (családfőnek) háztartásában alkalmazott szolgaszemélyzetre (házi cselédekre) és egyéb személyzetre (nevelőkre, magán-titkárokra stb.) vonatkozó adatok, az alkalmazottak lakóhelye szerint külön-külön csoportosítva, a kiállítás időpontjának megfelelő állapot szerint vezetendők be.

3. Aki ezt az ívet kiállítani nem tudja, adatait a községi előljárásságnak szóval is előadhatja, a díjtalan felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli.

4. Aki ezeket az adatokat kellő időben be nem adja, vagy ezekben valótlanságokat ad elő, az az 1909. évi X. t.-cz. 70. §-a szerint annyiszor büntetendő 100 K-ig terjedhető rendbírsággal, a hány adóalanynál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövette.

I. Az adókötelesre, illetőleg a közös háztartásban levő családtagokra vonatkozó adatok.

1.	2.		3.		4.	5.	6.	7.	8.
	Az adókötelesnek, illetőleg a közös háztartáshoz tartozóknak	neve	foglalkozása	Kis-korúaknál az életkor felülműtése (hány éves)					
Folyószám									Jegyzet
1.	Csordás Imre	földmives		családtag					
2.	Csordás Imréné								
	Szűcs Lidi			feleség					
3.	Csordás Lajos	földmives		fiú					
4.	Anna			leány					
5.	Féjős Elek	földmives		vő					
6.	Csordás Juli			leány	16				

II. A háztartás fejének (család főnek) mint szolgálatadónak háztartásában alkalmazott szolgazemély- zetre (házi cselédekre) és egyéb személyzetre (nevelőkre, magántitkárokra stb.) vonatkozó adatok.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.			8.	9.	10.	
Folyósítam	A háztartásban alkalmazottak	A háztartás- ban alkalmazottak	Ita az alkalmazott csak a folyó évi január hó 1-je után képett illeti szolgálatba, a szolgáltatáslepcs időpontja	A szolgálati viszonyból származó kézpénzübeli		Ha az alkalmazott a 6. rovatban meg- jelelt változó természetű illetményt nem a megjelölt év egész tartama alatt élvezte, vagy ha e változó illet- mény csak a folyó évben keletkezett			A természetben járó illet- mények pénzértéke *)	Adókötelezettség esetén az összeírás- ra szolgáló száma	Jegyzet	
				állandó természetű illet- mények (bérezés, bér, juttatások, díj, állandó juttatás, kifizetés, pótló- díj, kitűzött állandó juttatás stb.)	változó természetű illet- mények (jutalék, rész- ségesei jutalék, egyezmény vagy darabozás szerinti díj, illéletes napidíj stb.)	mely összeg let- tényleg kifizetve	mely időtartamra szól e kifizetés	meddig				
n e v e	megnevezése	a folyó évről évre	K	I	K	I	K	I	K	I	K	I
1.	Erdős Klára	szol- gáló	160									

*) A szolgálatadó a természetben járó illetmények pénzértékének megjelölése helyett a „jegyzet” rovatban felsorolhatja, hogy ezek a természetben járó illetmények miből állanak.

A szolgáltatók által kiállítandó névjegyzék.

A bent megnevezett alkalmazottak és nyugdíjasok lakóhelye :

vármegye.

község (város).

közigazgatási kerület.

Névjegyzék

a *magánszolgáltatban* alkalmazottakról, (a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok alkalmazottainak kivételével) a jövedelemadónak 19..... évre szóló kivetéséhez.

Csatolva :

..... darab illetményjegyzék.
(E. minta)

A szolgáltató neve :

Kálmán Jenő

lakása : *Szamos* község (város). kerület,

utca
ut
tér

házszám (helyrajzi szám).

Figyelmeztetés. Ennek a jegyzéknek a kiállításánál a következők tartandók szem előtt :

1. Mindenki, legyen az természetes vagy jogi személy (az állam, a törvényhatóságok, községek [városok], valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kivételével), a ki bárminő és bármely összegű szolgálati illetmény vagy nyugellátás kifizetésére van kötelezve, az előírt határidőben tartozik ezt a névjegyzéket, az alkalmazottaknak és nyugdíjasoknak lakóhelyük szerint való csoportosításával, községenként (városenként, közigazgatási kerületenként) külön-külön elkészíteni és az alkalmazottak lakóhelye szerint illetékes községi elöljárósághoz (városi adóhivatalhoz, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályához) egy példányban beküldeni. (1909 : X. t.-cz. 30. §-a V. u. 33. §-a.)

Ugyancsak minden szolgáltató köteles az ebbe a névjegyzékbe felvett azokról az alkalmazottakról, kiknek állandó és változó természetű összes, vagyis egy teljes évre szóló illetménye a 800 K-t eléri vagy meghaladja, külön az E. mintán még illetményjegyzéket is kiállítani s azt ehhez a névjegyzékhez csatolni.

A szolgáltató háztartásában alkalmazott szolgaszemélyzetnek (házcselédnek) és egyéb személyzetnek (nevelőknek, magántitkároknak stb.) illetményei azonban nem ebbe a jegyzékbe, hanem a személybejelentő ívbe (C. minta) veendőek fel.

2. A szerzetesrendek (zárdák) tagjait egyenként megillető járandóságokat (pl. tanári illetményeket, a görögkeleti szerzetes-testületek beltagjainak járó fizetéseket) szintén a fenti 1. pontban foglalt rendelkezések értelmében kell kimutatni.

3. A ki ezt a névjegyzéket és a hozzátartozó illetményjegyzéket kiállítani nem tudja, adatait a községi elöljáróságnak szóbelileg is előadhatja, a díjtalan felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli. (T. 30. §-a. V. u. 32. §-ának 6. pontja.)

4. A ki ezt a névjegyzéket és illetményjegyzéket megfelelően kitöltve, kellő időben be nem adja, vagy azokban valótlanságokat ad elő az az 1909. évi X. t.-cz. 70. §-a szerint annyiszor büntetendő 1000 koronáig terjedhető rendbírsággal, a hány adóalanynál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövette.

(A szolgálatadó által töltendő ki.)

folyószáma	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	A szolgálati illetményt, nyugdíjat vagy egyéb ellátást élvezőnek				(A községi előljáráóság [városi adóhivatal], illetőleg a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) által töltendő ki.) Ha a névjegyzékben megnevezett alkalmazottak más összeíró bizottság kerületében laknak, annak az összeíró bizottságnak megjelölése, melynek az ezen névjegyzék folyószámával ellátott illetményjegyzék (E. minta) kiadatott	Jegyzet
	neve	szolgálati (alkalmazási) minősége, illetőleg nyugdíjas özvegyeknél vagy ellátásban részesülő árváknál a néhai férj, illetőleg atya állásának fel- említtése	lakóhelye, (kerület, utca, út, tér, házszám vagy helyrajzi szám)			
	1.	<i>Kapi Iván</i>	<i>ispán</i>	<i>Szamos</i>		
	2.	<i>Ember István</i>	<i>gazda</i>	"		
	3.	<i>Lőkös Imre</i>	<i>béres</i>	"		
	4.	<i>Cserepes János</i>	"	"		
	5.	<i>Patyi Károly</i>	<i>ostoros</i>	"		

Kelt Szamos, 19 13. évi március hó 8. napján.

A szolgálatadónak vagy meghatalmazottjának aláírása :

Kálmán Jenő
birtokos.

Illetményjegyzék

a köz- és magánszolgálatban alkalmazottakról a fővédelemadónak 1913. évre szóló kivételéhez.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.		
Az alkalmazottak névjegyzéknek folyószama	A szolgálati illetményről, nyugdíjáról vagy egyéb előjáról elvételről	szolgálati (alkalmazási) minőség, illetőleg nyugdíjkegydíjas özvegyeknél és elhunytak részéről árva-korhelye (közszeg, város, kertület, utca, út, ter, ház- szam vagy helyrajzi szám)	Szamos	lépett itteni szolgálatába, a szolgálatba lépés időpontja	A szolgálati viszonyok számszerű központosított állományok (közszeg, város, kertület, utca, út, ter, ház- szam vagy helyrajzi szám) és egyéb állományok (közszeg, város, kertület, utca, út, ter, ház- szam vagy helyrajzi szám)	A megjelölt évben kritiz., összegre abban az esetben, ha vált, illetően a múlt év czesz. tartamára szóló kritizátve mely összeg lett nélt e czímen tényleg kikifizve nélkülől mely összegre az új kifizetés	Ha az alkalmazotti vagy nyugdíjas a 7. rovatban megjelölt változó természetű illetményén nem a megjelölt év egész tartama alatt élvezte, vagy ha a változó természetű illetmény csak a folyó évben következett	a mezőgazdasági vagy erdei termékek, ipari vagy kereskedelmi értékek, természetben adott illetmények penzértéke *) em. nold földhasználat esetén a földterület nagysága	a szobák természetbeni lakás esetén	szolgálati díj nyugdíjalapjavulék (lakbérsegélyalap- és lakbérbiztosítási alapjárték)	A kimutatott illetményeket terhelő levontások	A jegyzet kiadható szolgáltatások (mivaterának vagy vanos számadásra kötelezett vállalatnak) megnevezése (bejegyezvényumatti)	Jegyzet

*) A szolgálatos a természetben járó illetménynek pénzértékűvé megjelölése befejezi a „jegyzet” rovatban felsorolását, hogy ezek a természetben járó illetmények mielőtt állanak.

A szolgáltatások vagy néphatalmazottjának aláírása
Kálmán János

Írásminták az adóügyekben leggyakrabban előforduló beadványokhoz, jogorvoslatokhoz.

A) Földadóügyekben.

Személyi változás bejelentése földadónál.

Tekintetes községi Elüljáróság!

Tisztelettel jelentem, hogy Sümeg István faludi lakostól a Falud községben, Iszapos dülőben 1245, kataszteri helyrajzi szám alatt fekvő ingatlant megvásároltam, azt már birtokba is vettem és e körülményt az A) alatti eredeti adásvételi szerződés bemutatásával igazolva tisztelettel kérem:

Méltóztassék ezen tulajdoni változást nyilvántartásba venni és a megvevő részletet kataszteri birtokívemhez jegyezni.

Tisztelettel:

Kecskés Mihály.

Kívül:

Falud község t. Elüljáróságához

jelentése

Kecskés Mihály földművesnek

az 1245. hrszámú ingatlan
megvásárlása tárgyában.

Kérvény ideiglenes földadómentesség iránt.

Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság!

A tulajdonomat képező és püspöki község 24. számú birtokkívében 381. hrsz. alatt felvett ingatlant, melynek nagysága 40 kataszteri hold és a mely eddig mint vízzel borított terület földadó tárgyát nem képezte, lecsapolás útján rendkívüli költséggel gazdaságilag használhatóvá tettem és ezen munkálatok folyó évi márczius hó végével nyertek befejezést.

Midőn e körülményt tisztelettel bejelentem, kérem, méltóztassék a tényállásról a helyszínén meggyőződést szerezni és annak eredményeképpen a fent körülírt földterületet folyó évi ápril hó 1-től kezdve 15 évre adómentessé nyilvánítani és mint ilyennek, nyilvántartását elrendelni.

Tisztelettel:

Zabos Márton

Kívül:

A pozsonyi nagytekintetű m. kir.
Pénzügyigazgatósághoz

kérvénye

Zabos Márton püspöki lakosnak

a püspöki községben 381.
kataszteri hrsz. alatt fel-
vett ingatlan ideiglenes
adómentessége tárgyában.

Fellebbezés a pénzügyminiszterhez a fentebbi kérelem megtagadása miatt.

Nagytekintetű m. kir. pénzügyigazgatóság!

Ideiglenes földadómentesség ügyében beadott kérvényemre 129 1913. szám alatt hozott t. határozat ellen

fellebbezéssel

élek és kérem az ügynek a Nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszter úrhoz való felterjesztését, ahol aziránt esedezem:

Méltóztassék a sérelmes határozatot megváltoztatni és a püspöki községben 381. kataszteri hrsz. alatt felvett ingatlanra a kért 15 évi adómentességet megadni.

A Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság azon okból utasított el kérésemmel, mert állítólag nem igazoltam, hogy a szóban forgó földrészletnek gazdaságilag használhatóvá tételére rendkívüli költséget kellett fordítanom. Az iratoknál fekvő számadási okmányaimból kitűnik, de egyébként maguknak a létesített munkálatoknak helyszíni megtekintéséből is megállapítható, hogy a vízlecsapolás és a szükséges védelmi munkálatok olyan költségbe kerültek, a mely kataszteri holdanként 50 koronát tesz ki. Minthogy ez az összeg csakugyan megfelel a rendkívüli költség fogalmának és én az adómentességet ezen az alapon joggal igényelhetem:

Tisztelettel kérem, méltóztassék esetleg elrendelni, hogy a felmerült költségek nagysága szakértők közbenjöttével megállapíttassék, illetőleg további bizonyítás mellőzésével kérelmemet teljesíteni.

Tisztelettel:

Zabos Márton.

Kívül:

A pozsonyi nagytekintetű m. kir.
Pénzügyigazgatósághoz

fellebbezése

Zabos Márton püspöki lakosnak

ideiglenes földadómentesség
tárgyában

a 129/1913. számú t.
határozat ellen.

Elemi kárbejelentés adóelengedés czéljából.

T. községi Elüljáróság!

Páty községben 240 kataszteri hrsz. alatt felvett komlókertem termését a fagy május hó 23—24. közötti éjjel teljesen tönkre tette.

Tisztelettel kérem, méltóztassék ezen bejelentésemet a nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatósághoz felterjeszteni, ahol aziránt esedezem, méltóztassék a kertre eső egész ez évi földadót elengedni és az elengedésről a tekintetes kir. adóhivatalt miheztartás végett értesíteni.

Tisztelettel:

Komlós Elek.

Kívül:

Páty község t. Elüljáróságához

bejelentése és kérelme

Komlós Elek birtokos pátyi
lakosnak

fagykár bejelentés tárgyában a földadó teljes elengedése iránt.

Fellebbezés a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához a fenti kérelem tárgyában.

Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság!

A 777/1913. számú t. határozat ellen

fellebbezéssel

élek és kérem az ügyet Sopron vármegye közigazgatási bizottságának adóügyi bizottságához felterjeszteni, hol aziránt esedezem:

Méltóztassék a sérelmes határozat megváltoztatása mellett a komlókertem után kiszabott földadót annak egész összegében, tehát 120 koronában elengedni.

A Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság az adóleengedést csak $\frac{2}{3}$ részben adta meg, azzal az indokolással, hogy a fagy a komlókertben nem okozott teljes kárt. Ezzel szemben könnyű megállapítani megfelelő vizsgálat alapján, hogy a fagy csak az indákat és a lombotat kimélte meg részben, az értéket képviselő termőrügyeket azonban teljesen elpusztította és így termésre az idén egyáltalán nincsen kilátás.

Méltóztassék ezt szükség esetén újabb beható vizsgálatallal konstataálni és ennek megfelelően fellebbezési kérelmemet teljesíteni.

Tisztelettel:

Komlós Elek.

Kívül:

A soproni nagytekintetű m. kir.
Pénzügyigazgatósághoz

fellebbezése

Komlós Elek pátyi lakosnak

földadó elengedési ügyben a 777/1913. számú t. határozat ellen.

B) Az általános kereseti és a jövedelmi adónál.

Észrevételek az adókiszámítási javaslatra.

Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság!

Az 1913. évi jövedelemadó kivetésére vonatkozó Csenke községi 150. számú adókiszámítási javaslat ellen, észrevételeimet a következőkben bátorkodom előadni:

A javaslat szerint birtokom adóköteles tiszta jövedelme a községben dívó haszonbérátlagok szerint volna megállapítandó. Tekintetbe véve, hogy birtokom a községtől igen távol fekszik, ezen magas mértéket annak jövedelmezőségére alkalmazni nem lehet. Kérem tehát, hogy ezen körülmény figyelembe vételével a birtok holdankénti átlagos jövedelmét 22 koronára méltóztassék becsülni.

Az adóvallomásomhoz csatolt adatokból kitűnik, hogy épületek értékcsökkenése fejében 100 korona és életbiztosítási díjak fejében 200 korona levonandó. A javaslat ezen levonásokat mellőzi. Mellőzi a t. javaslat azon körülmény megemlítését is, hogy két kiskorú gyermekemet én tartom el s ennek folytán a jövedelemadó tétele egy fokozattal mérséklendő.

Tisztelettel kérem, méltóztassék ezen észrevételeimet a tekintetes adókvető-bizottság elé terjeszteni, ahol aziránt esedezem, méltóztassék a kifejtettek figyelembe vételével az adóköteles tiszta jövedelmet a jövedelemadó kivetésénél 3200 koronában megállapítani.

Tisztelettel:

Földes János.

Kívül:

A nagyváradai nagytekintetű m. kir.
Pénzügyigazgatósághoz

észrevételei

Földes János csenkei lakosnak

a csenkei 150. számú adókiszámítási javaslatához.

Szóbelileg bejelentett fellebbezés írásbeli indokai.

Tekintetes Adókető-Bizottság!

1913. évi jövedelmi adóm ügyében a Csenke községi 150. lajstrom számú ketés ellen szóbeli úton már bejelentett felebbezésem

indokait

a következőkben adom elő:

Sérelmes a ketés úgy az adóketes jövedelem összegének megállapítása, mint az adóketel megjelölése tekintetében, mert:

1. a t. Bizottság az 1909. évi X. t.-cz. 12. §-ának ellenére az életbiztosítási díjat nem vonta le a nyers bevetelből;

2. mert a 25. §. ellenére a két kiskorú gyermek tartása fejében engem megillető fokozati mérséklést mellőzte.

Ezen okok alapján tisztelettel kérem a tekintetes adófelszólamlási Bizottságot, hogy a sérelmes ketést megváltoztatni, a 200 korona leírását elrendelni, az adóketes tiszta jövedelmet 3200 koronában megállapítani, az adóketelt egy fokozattal mérsékelni és ennek megfelelően a jövedelemadó összegét 38 koronában kiszabni méltóztassék.

Tisztelettel:

Földes János.

Kívül:

A nagyfalusi járási tekintetes Adókető-Bizottsághoz

fellebbezési indokai

Földes János csenkei lakosnak

a csenke községi 150. lajstromszám alatt ketett 1913. évi jövedelmi adója ügyében.

Írásbeli fellebbezés.

Tekintetes Adókető-Bizottság!

1913. évi általános kereseti és jövedelmi adóm ügyében a Kerecsen községi 33. lajstrom számú ketetés ellen az 1909. évi X. t.-cz. 52. §-a alapján

fellebbezéssel

élek.

Kérem a ketetés megváltoztatását és általános kereseti adóm összegének 100 koronában, jövedelemadóköteles tiszta jövedelemem összegének pedig 3000 koronában való megállapítását.

Az általam haszonbérben bírt földek silányak és emellett a tanyának a vasúti állomástól való nagy távolsága elegendő indokul szolgál arra, hogy kereseti adóm a legkisebb adótételnél nagyobb összegben ne legyen megszabható. 5000 korona bérösszegnél ez 100 koronát tesz ki.

A jövedelemadót illetőleg a t. Adókető-Bizottság elmulasztotta levonásba hozni az általam igazolt adósságok kamatait, összesen 300 koronát. Ezen mulasztás tehát okvetlen pótolandó és ennek megfelelően az adóköteles jövedelem 3000 koronában állapítandó meg.

Tisztelettel:

Csóka István

Kívül:

A réczei járási tekintetes Adókető-Bizottsághoz

fellebbezése

Csóka István kerecseni lakosnak

a Kerecsen községi 33. lajstrom sz. a. ketetett 1913. évi általános kereseti és jövedelmi adója tárgyában.

Igazolási kérelem.

Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság!

1913. évi jövedelmi adóm ügyében a kákodi 44. lajstrom számú kivetés ellen

fellebbezéssel

élek, minthogy azonban a fellebbezési határidőt hibámon kívül elmulasztottam egyszersmind

igazolási kérelmet

is terjesztek elő.

Az utóbbinak indoklására A) alatt csatolt orvosi bizonyítvánnyal igazolom, hogy a fellebbezés benyújtásában betegség gátolt és tisztelettel kérem, méltóztassék az ügyet a biharvármegyei tekintetes Adó-felszólamlási-Bizottság elé terjeszteni, ahol ismét aziránt esedezem:

Méltóztassék mulasztásom igazolását elfogadni és alább következő fellebbezési kérelmemet érdemleges tárgyalás alá venni.

Itt következik azután a fellebbezési kérelem és annak indoklása a már látott példák szerint.

Tisztelettel:

Láposi Imre.

Kívül:

A nagyváradai Nagytekintetű m. kir.
Pénzügyigazgatósághoz

igazolási kérelme és fellebbezése

Láposi Imre kákodi lakosnak

a kákodi 44. lajstrom
szám alatt kivetett 1913.
évi jövedelmi adója
tárgyában.

Panasz a m. kir. közigazgatási bírósághoz.

Nagyméltóságú m. kir. Közigazgatási Bíróság!

1913. évi jövedelmi adóm ügyében a Csenke községi 150. lajstrom sz. alatti kivetés, illetőleg a biharvármegyei Adófelszólamlási-Bizottság 11. számú határozata ellen

panaszszal

élek és azt az 1909. évi X. t.-cz. 61. §-ának 2. a) pontjára és 3. c) pontjára alapítom.

A t. Adófelszólamlási-Bizottság a kivető-bizottság által megállapított adót felemelte és mellőzte az életbiztosítási díjak levonását, mely utóbbiakra vonatkozó kérelmet már fellebbezésemben előadtam.

Mínthogy az Adófelszólamlási-Bizottság ezen eljárása a fenti törvény 12. §-ának rendelkezéseibe ütközik, tisztelettel kérem a nagyméltóságú m. kir. Közigazgatási-Bíróságot:

Méltóztassék az Adófelszólamlási-Bizottság határozatát megváltoztatni és az adóköteles jövedelem összegét 3200 koronában megállapítani, a t. Adófelszólamlási-Bizottság által már megállapított fokozati mérséklés fenntartása mellett.

Tisztelettel:

Földes János.

Kívül:

A Nagyméltóságú m. kir. Közigazgatási-Bírósághoz

Budapesten

panasza

Földes János csenkei lakosnak

a biharvármegyei Adófelszólamlási-Bizottság 11. számú határozata ellen 1913. évi jövedelemadója tárgyában.

(A panasz a kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtandó be.)

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Előszó	3
Az egyenes adók kezelésének általános szabályai	5
Az egyenes adók fajai és a hatóságok	5
Az egyenes adók kivetése	5
A pénzügyigazgatóságok hatásköre	6
Fellebbezési hatóságok egyenes adó ügyekben	8
A fellebbezés módja és ideje	9
Panasz a kir. közigazgatási bírósághoz	11
Az egyenes adók könyvelése és nyilvántartása	11
Esedékesség, késedelmi kamat, fizetési halasztás	12
Végrehajtási eljárás	15
Elévülés	15
Szavatosság az adókért	16
Büntető határozatok	16
Az egyenes adónemek külön ismertetése	19
<i>A földadó</i>	19
Ideiglenes adómentességek	19
Földadókataszter	21
A földadó revíziója	22
Ki fizeti a földadót?	23
Adókulcs	23
A földadó elengedése	24
Kataszteri nyilvántartás	26
<i>A házáadó</i>	26
A házbéradó alapja és kulcs	27
Házosztályadó	28
Házadókörtetek	30
Állandó adómentességek	30
Ideiglenes adómentességek	31
Házadókataszter	32
A házáadó kivetése	33
Törlés, leírás, elengedés	34
<i>A tőkekam. t. és járadékadó</i>	34
Adómentességek	36
Takarékbetétek	36

	Oldal
Levonható terhek	36
Adókulcs.....	37
Kivetés módja, bevallás	37
<i>Az általános kereseti adó</i>	38
Adómentesek	39
Adóleírás elemi csapás czímén	39
Adóköteles tiszta kereset	39
Az adózás helye	40
Adókulcs.....	40
Az adóköteles kereset bevallása	41
Üzleti könyvek	41
A vallomás adatai	42
Haszonbérletek bejelentése.....	42
A vallomás helye	42
Adókiszámítási javaslatok	43
Adókiivetés	43
Létminimum	43
A legkisebb kereseti nyereség	43
A legkisebb adótételek	44
Jogorvoslatok az általános kereseti adónál	45
<i>A jövedelemadó</i>	45
A közös háztartásban élők jövedelmi adója	46
Adómentes személyek	48
Adómentes jövedelmek.....	48
Adóköteles tiszta jövedelem	48
Különösen a földbirtokból származó adóköteles tiszta jövedelem meghatározása	51
A házbirtokból eredő jövedelmek.....	54
A tőkekamat- és járadékjövedelmek	55
Szolgálati illetmények	55
Külföldön lakók jövedelmi adója	55
A jövedelemadó tételei	56
Kedvezmény a családapáknak	58
Az adótételek kivételes mérséklése	58
A jövedelemadó kivetése, vallomás	58
Adatszolgáltatási kötelezettség a házbirtokosoknál, a háztartások fejeinél és a szolgálatadóknál	59
Adóösszeírás és adókiszámítási javaslatok	60
Az adókiivető bizottság működése	60
Fellebbezés az adófelszámítási bizottsághoz, igazolás.....	61
Panasz a m. kir. közigazgatási bírósághoz	62

	Oldal
Jövedelmi adópótlék a szolgálati illetmények után... ..	63
A községek különös adóztatási joga... ..	64
<i>Az országos betegápolási pótladó</i>	64
<i>A vadászati és a figyveradó</i>	64
<i>A hadmentességi díj</i>	66
Gyakorlati példák az adótörvények alkalmazására	70
Egy 10 holdas kisgazda adói... ..	70
A középirtokos adói... ..	70
Többféle forrásból eredő jövedelmek... ..	71
A szolgálati illetményeket terhelő adók... ..	72
Haszonbérlok adói... ..	72
Haszonbérbe adott birtok után fizetendő adók... ..	73
Adózás módja különböző helyeken levő adótárgyak után... ..	74
Írásminták az adóösszeírásnál megkívánt bevallásokhoz és kimutatásokhoz	77
Vallomási ív a kereseti adóhoz... ..	80
Kimutatás a haszonbérekről... ..	81
Vallomás a jövedelemadó kivetéséhez... ..	81
A házbirtokosok által kiállítandó személybejelentő ív... ..	89
<i>A szolgálatadók által kiállítandó nevjegyzék</i>	92
A szolgálatadók részéről bekívánt illetményjegyzék... ..	94
Írásminták az adóügyekben leggyakrabban előforduló beadványokhoz, jogorvoslatokhoz	95
<i>A) Földadóügyekben</i>	95
Személyi változás bejelentése földadónál... ..	95
Kérvény ideiglenes földadómentesség iránt... ..	96
Fellebbezés a pénzügyminiszterhez a fentebbi kérelem megtagadása miatt... ..	97
Elemi kárbejelentés adóelengedés czéljából... ..	98
Fellebbezés a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához a fenti kérelem tárgyában... ..	99
<i>B) Az általános kereseti és a jövedelmi adóról</i>	100
Észrevételek az adókiszámítási javaslatra... ..	100
Szöbelileg bejelentett fellebbezés írásbeli indokai... ..	101
Írásbeli fellebbezés... ..	102
Igazolási kérelem... ..	103
Panasz a m. kir. közigazgatási bírósághoz... ..	104

MOST JELENT MEG:

MEZŐGAZDASÁGTAN

polgári- és földmívesiskolák, gazd. ismétlő-iskolai tanítók és gazdák használatára.

ÍRTA:

SZILÁRD GYULA

a csákvári földmívesiskola tanára.

I. kötet:

Növénytermesztés. Kertgazdaság. Szőlőművelés.

III. bővített kiadás.

64 ábrával.

Ara füzve 4 korona, kötve 5 korona.

Ritka jelenség mezőgazdasági szakirodalmunkban, hogy egy könyv három kiadást érjen. Annál feltűnőbb, hogy **Szilárd Gyula Mezőgazdaságtana** rövid hat év alatt immár a harmadik kiadásban jelenik meg. Szerző ezúttal is gondosan átdolgozta, a legújabb tapasztalatokkal bővítette könyvét úgy, hogy az jelen alakjában három nyomtatott ívvel terjedelmesebb, mint volt a II. kiadás.

Tartalma felöleli a növénytermesztésnek és nemesítésnek általános kérdéseit. A földművelést, trágyázást, rét- és legelő-ápolást a legújabb ismeretek alapján tárgyalja és a szöveget számos ábrával illusztrálja. A részletes növénytermesztés sorra veszi összes jelentősebb kulturnövényeinket és azoknak termesztésére nemcsak olvasottságról, hanem alapos gyakorlati ismeretekről tanúskodó tanácsokat ad. Ezt a részt, különösen a fűmagvak-, keveréktakarmányvetések- és a gyógyítónövények termesztésének ismertetésével bővítette.

A kertgazdasági rész a konyhakerti termesztéssel, faiskolával és gyümölcsössel foglalkozik, szintén a legújabb ismereteknek megfelelő, az eddiginél szélesebb alapokon.

A szőlő telepítéséről, gondozásáról, műveléséről és a mustnak, újlőrnak kezeléséről szóló rész szintén felölel minden fontosabb kérdést, amely a gyakorlat szempontjából figyelmet érdemel.

“**PÁTRIA**” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedése
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám (Köztelek)

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

SZERKESZTI: BUDAY BARNA

KIADJA:

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
KÖNYVKIADÓ-VÁLLALATA

Az I. évfolyam füzetei:

1. Az istállótrágyáról. Irta: *Cserhádi Sándor* ... K —.50
- 2—3. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával.
Irta: *Kovácsy Béla*. Kettős füzet ... K 1.—
4. A gabonafélék termesztése. 10 képpel.
Irta: *Grabner Emil* ... K —.50
- 5—6. Baromfitenyésztés. 36 ábrával. Irta: *Hreblay Emil* ... K 1.—
7. Adóügyi tanácsadó. Irta: *Hollady Nándor* ... K —.50
- 8—9. A jó pinczegazda. 36 ábrával. Irta: *Pettenkoffer Sándor* ... K 1.—
- 10-11. A takarmányozás alapvonalai. Irta: *Cselkó István* ... K 1.—
12. Milyen gyógynövényeket természetesen a kigazda? 14 képpel. Irta: dr. *Páter Béla* ... K —.50

A II. évfolyam füzetei:

- 1—2. Az igásló tenyésztése. 43 ábrával. Irta *Kis Mihály* ... K 1.—
  3. A műtrágyák helyes alkalmazása. Számos ábrával. Irta: *Kerpely Kálmán* ... K —.50
  4. Sertéstenyésztés. 25 ábrával. Irta: *Dorner Béla* ... K —.50
  - 5—6. A kigazda mezőgazd. gépei. I. füzet. 41 ábrával. Irta: ifj. *Sporzon Pál* ... K 1.—
  7. Kapásnövények termesztése. 21 ábrával. Irta: *Roesler Károly* ... K —.50
  8. Fejőstehenek takarmányozása és borjufelnevelés. Irta: *Cselkó István* ... K —.50
  9. Baromfi hizlalás és értékesítés. Számos ábrával. Irta: *Winkler János* ... K —.50
  10. Állattenyésztési tanácsadó. Irta: *Matlaszkovszki Tádé* ... K —.50
  - 11-12. A kigazda mezőgazd. gépei. II. füzet. 33 ábrával. Irta: ifj. *Sporzon Pál* ... K 1.—
-
-

Megrendelhetők a

“PÁTRIA” R.-T. GAZDASÁGI SZAKKÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
BUDAPEST, IX, Kerület, Üllői-út 25. szám. (Köztelek.)

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

SZERKESZTI: BUDAY BARNA

KIADJA:

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
KÖNYVKIADÓ-VÁLLALATA

A III. évfolyam füzetei:

1. A méhészet vezérfonala. 33 ábrával. Irta: dr. *Rodiczky Jenő* K —.50
2. Marha-, juh- és serteshizlalás. Irta: *Cselkó István* K —.50
3. A gazda mint üzletember. Irta: dr. *Seyfried Károly* K —.50
- 4—5. Első segélynyújtás az állatok megbetegedéseinél. 34 ábrával. Irta: *Lukács Aladár* K 1.—
6. A kisgazda kecsketenyésztése. 50 ábrával. Irta: dr. *Rodiczky Jenő* K —.50
- 7—8. Kisgazdaságok berendezése. Irta: *Matlaszkovszky Tádé* K 1.—
- 9—10. Az erdő, annak művelése, hasznai, védelme és rendezése. 28 ábrával. Irta: *Földes János* K 1.—
- 11—12. Kisgazdaságok számvitele. Irta: *Matlaszkovszky Tádé* K 1.—

A IV. évfolyam füzetei:

- 1—2. Szőlőművelés. 58 képpel. Irta: *Fend Károly* K 1.—
3. A tejjgazdaság dióhéjban. Számos ábrával. Irta: *Ujhelyi Imre* K —.50
- 4—5. A len és kender termesztése és ki-dolgozása. Sok képpel. Irta: *Füredy Lajos* K 1.—
6. A kosárfűz termesztése. 26 ábrával. Irta: *Wickl Gyula* K —.50
7. Baromfiólak és baromfitenyésztési eszkö-zök. Sok ábrával. Irta: *Winkler János* K —.50
8. A pata ápolása. 36 képpel. Irta: *Zimmermann Agoston dr.* K —.50
- 9—10. A gyümölcskert védelme az élősködők ellen. 24 ábrával. Irta: *Jablonowski József* K 1.—
- 11—12. A gazda egyenes adói. Irta: dr. *Szilárd Ferenc* K 1.—

Megrendelhetők a

**"PÁTRIA" R.-T. GAZDASÁGI SZAKKÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-út 25. szám. (Köztelek.)**

